

DRAMA ADVENTU

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od toho, který byl, který je a který přijíti má.

Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí.

Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě? Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí, ten, kdo nezneužije mou duši, ten, kdo nepřísahá lstivě. Ten dojde požehnání od Hospodina, spravedlnosti od Boha, své spásy. To je pokolení těch, kdo se na jeho vůli dotazují. Ti, kdo hledají tvou tvář – toť Jákob. (Ž 24,1.3-6) Amen

PÍSEŇ č. 273 Zvedněte, brány, svrchků svých

MODLITBA

Děkujeme ti, náš Pane Ježíši Kriste, za království, se kterým jsi za námi přišel, od Boha poslán. Děkujeme, že smíme vnímat, jak nebeské království začalo, jak roste a působí i dnes. Věříme také, že přijdeš znovu, abys Boží království ustanovil v plnosti a abys v něm na věky v jednotě s Otcem kraloval. Smíme z toho čerpat sílu a naději. Přijmi za to naši vděčnost a chválu.

Máme na mysli ty, kteří tuto osvobozující a posilující zvěst dosud nepoznali, stejně jako ty, kterým již zevšedněla nebo zlhostejněla. Smiluj se i nad těmi, kdo ji zavrhl.

Prosíme, přicházej v Duchu svatém i dnes do tohoto našeho shromáždění, aby nás nedokonalé, slabé a klesající přemáhalo a znovu stavělo na nohy tvé oslovení.

Tobě, náš Pane a Králi, a skrze tebe i Bohu Otcí, ať zní naše chvalozpěvy a děkování: Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově! Hosanna na výsostech! Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšme čtení z Písma svatého, ze starozákonní knihy proroka Zacharjáše, z kapitoly 9., verše 9., 10. a 16.:

Rozjásěj se, sijnónská dcero ... od Řeky až do dálav země.

Tak je Hospodin, jejich Bůh, v onen den zachrání, stádečko svého lidu. Jako drahokamy v čelence budou zářit nad jeho zemí.

PÍSEŇ č. 259 Navštiv nás, Kriste žádoucí

KÁZÁNÍ

Slova Evangelia podle sepsání Matoušova, úvod kapitoly 21., verše 1. až 9., nám budou základem kázání:

Když se přiblížili k Jeruzalému a přišli do Betfage na Olivové hoře...

Patří k zásadám evangelických církví poměřovat každé mluvení a jednání Písmem jako spolehlivým měřítkem, jako spolehlivou normou pro to, co je a co není správné. Není to ovšem náš vynález. Tohle dávno před námi dělali už Židé a od nich to do církve přenesli i křesťané, kteří ze Židů pocházeli. Je důležité, abychom měli možnost prověřit spolehlivost slov a kvalitu činů. Jak? Hledáním souznění či naopak odporu vůči Písmu.

A právě na to se soustředí evangelista Matouš, když vypráví o Ježíšově příchodu do Jeruzaléma. „To se stalo, aby se splnilo, co je řečeno ústy proroka.“ V jiných verzích příběhu, u jiných evangelistů byste tuto větu hledali marně. Natož pak dokonce odcitovaný verš ze Zacharjáše. Matouš mnohé pomine, jen velmi stručně sdělí, že učedníci poslušně splnili Ježíšův úkol. Protože to mnohem důležitější pro něj a pro jeho posluchače teď je, že se naplnil zase jeden další kousek z biblických, starozákonních, očekávání a zaslíbení.

To, co se odehrává, má svůj podklad, svůj základ v Písmu. To, co se odehrává, by jinak totiž šlo vykládat všelijak. „Přiveďte mi nějakého osla, už mě bolí nohy.“ Nebyl by to oprávněný důvod? Jistě

byl, poněkud obtížně by se na něj ovšem kázalo. „Přiveďte mi nějakého osla, ať si užijeme trošku zábavy na účet těch, kdo do města vjíždějí na bujných ořích.“ Taková provokace a zesměšnění mocných tohoto světa jistě v rámci Ježíšova působení má své místo a smysl dává. Jenomže Matouš vidí ještě víc. „Přiveďte mi nějakého osla, protože se mají naplnit Písma.“ O to jde.

Nic není pro Matouše důležitější než dát zaznít zvěsti a umožnit tak posluchačům a čtenářům pochopení, že v příchodu Ježíšově se naplňují Písma, splnilo se to, co bylo řečeno ústy proroka. Copak by bylo možné věřit něčemu, co nemá v Písmu pevnou oporu? Něčemu, co nestojí na spolehlivém základě? „Naše víra je jistá, založená na Krista,“ zpívá se v jedné písni. A my bychom mohli s Matoušem dodat: „Založená také na Písmech, s nimiž je Ježíšův příběh v souladu, na Písmech, která se v Kristu naplňují.“

Navíc pozorné naslouchání odcitovaným prorockým slovům vede k poněkud jinému úhlu pohledu na to, co nám evangelium sděluje.

My nejspíš máme ve zvyku přemýšlet o tom, co se to tenkrát odehrálo. Jaké to bylo, když před mnoha a mnoha lety přijížděl Ježíš do jeruzalémských bran. V prvním okamžiku slyšíme popis historické události.

Když se ale zaposloucháme pozorněji a vezmeme Písma vážně, zazní z nich překvapivě něco poněkud jiného: „Hle, král tvůj přichází k tobě.“ Ono totiž ani tak nejde o Jeruzalém před dvěma tisíci roky. K tobě, kdo slyšíš, případně kdo čteš, přichází král tvůj. Dnes, v této chvíli, ve tvé přítomnosti, do tvé blízkosti, tady.

Znamená tato skutečnost něco podstatného? Jistě ano. Všimli jsme si ale toho, že nyní nejsme na náboženské přednášce, na společenské události, ani na setkání spolku přátel zpěvu starobyklých písní? Všimli jsme si, že ke každému osobně přichází král, s nímž se nám přiblížilo království nebeské?

Hle, přichází k tobě král tvůj. Bude uvítán? Bude přijat? Anebo nevyslyšen a nepovšimnut zůstane osamocen a zase odejde? Odehrává se tu drama adventu, kdy král přichází a na každém jednotlivém člověku je rozhodnutí, jak se k tomu přicházejícímu postaví. Zda pro něj bude mít otevřeno. Záleží na vás, zda to budou otevřené brány

vašeho srdce, vaše uši i mysl. Anebo bude zabouchnuto, zamčeno, zalígrováno a zabeďněno?

Sám příběh předkládá dva příklady otevřenosti.

Jednak ti dva učedníci, co na Ježíšovo slovo jdou a nalézají osla a odvažují jej a přivádějí k němu. „Šli a učinili, co jim Ježíš přikázal.“ Tam, kde slyšíme jasný příkaz, a oni králové udílejí příkazy, tam je projevem otevřenosti jeho splnění.

Není bez zajímavosti, že Ježíš vysílal své učedníky po dvojicích. Není totiž dobré, aby byl člověk sám. To se pak nemá s kým poradit, ve slabších chvílích se nemá o koho opřít. A když je to potřeba, nikde žádná pomoc. Lépe je dvěma než jednomu. O víře to pak snad platí dvojnásob než o běžných životních situacích. Když se někdo z učedníků někam vydal sám, byť se sebelepším odhodláním, dopadalo to tragicky. V otázkách víry hraje alespoň minimální společenství dvou osob svoji nezastupitelnou úlohu.

Tak to jsou ti dva, co pro ně zazněl příkaz, a oni šli a splnili ho.

A pak je tu zmíněn celý zástup. Není jim nic nakazováno, nemají zadaný úkol. Nejdou si po svém, ale chválí a děkují, zpívají a volají: „Hosanna. To je dobře, že přichází Syn Davidův taky k nám. Pánu Bohu díky.“ Jelikož právě po nich Pán zrovna nic nechce, věnují se oslavám toho, který k nim přichází, i toho, který jej za námi poslal. Jsme tomu rádi, že přicházíš. Také k nám. Také dnes, v této chvíli, také sem.

Opět se braňme jen tomu zúženému pohledu, že šlo pouze o poutníky v tom jednom jedinečném průvodu, kdy se Ježíš blížil k Jeruzalému. Matouš doslova napíše, že těchto oslav se účastní ti, kteří předcházejí Ježíše, a ti, kteří následují jeho. Jeho předchůdci a jeho následovníci. A to je najednou mnohem více lidí, to je mnohem větší zástup, než jen skupina poutníků jednou jedinkrát před branami Jeruzaléma.

Mezi ty, kdo Ježíše předcházeli, patří praotci, soudcové, alespoň někteří králové, proroci, Jan Křtitel. Oni teprve vyhlíželi a přece od nich zní i ta chvála.

A pak jsou tu jeho následovníci. Apoštolové – těch Dvanáct. Ale taky Pavel a jeho sbory. A pak i mnozí další v církvi v průběhu

věků. Opět jsme u společenství, tentokrát ne toho nejmenšího, ale naopak, u toho největšího, jaké si jenom dokážeme představit.

A mezi následovníky Ježíše Krista patříme také my. Také naše chvála ve chvílích přicházení krále je plně na místě. Její podoba není přesně určena, může se různit v čase a podle místa, podle kultur a společenské nálady. Jenom zcela umlknout by neměla.

Záležet bude na tom, jak dopadne drama adventu. Král tvůj přichází, naplňují se Písma. A co ty, milý člověče, na to? Jak se k tomu postavíš dnes, v této chvíli a zde?

Evangelijní příběh nám napovídá, chce nás vést. Ukazuje na přicházení krále Ježíše a jeho vstupování do bran našeho života. Představuje i dva základní modely naší lidské otevřenosti vzhledem k jeho blízkosti. Ale ten „poslední krůček“ už za nás zkrátka nikdo nemůže udělat a neudělá. Otevřít mu svůj život musíme sami. Je to pro nás úžasná příležitost a ta nejlepší šance. Amen

MODLITBA

Náš Bože, chceme být otevření tomu, co od tebe přichází. Chceme být otevření tomu, koho za námi posíláš. Jenže to často nedokážeme, závory světa jsou pevnější, než abychom s nimi my sami pohnuli. Prosíme, přijď a pomoz nám, osvobod' nás z žalářů uzavřenosti. Vždyť ty máš klíče i od hrobu a smrti, tam, kde ty jsi otevřel dveře, nikdo je nemůže zavřít. Projev tuto svou moc a oslav se i při nás. Amen

PÍSEŇ č. 274 Vítej nám, hoste přemilý

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, tvé království není z tohoto světa, ale má sílu a moc proměňovat tento náš svět k lepšímu, k dobrému místu pro život. Dej, ať je nám blíž, jak o to chceme i nyní prosit.

Prosíme, přicházej do našich temnot a přinášej Boží světlo lásky, pravdy, života.

Prosíme, přicházej za osamocenými a buď jim nablízku, posílej své učedníky, aby tvou blízkost ztělesnili a učinili viditelnou.

Prosíme, přicházej ke své církvi a ved' ji k poslušnosti svého vedení, aby v naší společnosti sloužila k větší chvále Boží.

Prosíme, přicházej do konfliktů a bojů a přinášej svůj pokoj dalece převyšující každé naše pomýšlení.

Prosíme, přicházej tam, kde pro všední starosti není čas na ztišení, na odpočinutí. Dávej poznat, že všechnen svůj čas máme od Boha a můžeme si díky jeho péči dovolit mu sedmý díl svého času věnovat.

Prosíme, přicházej i k lidem spokojeným a dej pochopit, že ve víře mohou nalézt obohacení všichni, i ti, kdo jsou šťastní a úspěšní.

Jsou i prosby, které nezazněly nahlas, ale ony znějí v našich srdcích. Tobě svá srdce otvíráme a tak o těchto prosbách víš, s důvěrou ti je tedy odevzdáváme.

Ve tvém jménu pak společně k Bohu voláme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný. Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům. Nezanedbávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku, ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův. (Žd 10,23-25)

POŽEHNÁNÍ

Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.
Amen

PÍSEŇ č. 276 Slávy Pán přichází opět

DOBŘE POSELSTVÍ ADVENTU

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen

Hospodin kraluje! Oděl se důstojností. Oděl se Hospodin, opásal se mocí. Pevně je založen svět, nic jím neotřese. Tvůj trůn pevně stojí odedávna. Ty jsi od věčnosti. Tvá svědectví jsou naprosto věrná. A tvému domu přísluší svatost do nejdelších dnů, Hospodine! (Ž 93,1-2.5) Amen

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Svatý a dobrý Bože, náš nebeský Otče! Ty jsi od počátku sestupoval doprostřed svého lidu.

Dával ses poznávat praotcům, Mojžíšovi, Davidovi, mluvil jsi skrze proroky. Tu rozhodující cestu za člověkem jsi ale podnikl ve svém Synu Ježíši Kristu. V Betlémě jsi nenápadným a nevtrlivým způsobem přišel mezi nás. A my se toto tvé podivuhodné navštívení chystáme oslavovat.

Prožíváme adventní čas a uvědomujeme si, že Kristovu příchodu nevěnujeme takovou vážnost, jaká mu přísluší. Jsme roztěkaní a nesoustředění, jsme rozptýleni vším možným. Nedaří se nám ztišit a zaostřit pozornost na to jedno podstatné. Tobě to vyznáváme, Bože, a zároveň se ti otevíráme. Vždyť ty jediný víš o všem, co se odehrává v našem nitru. Víš o našem neklidu i únavě; víš ale také o naší důvěře, naději i touze. Máš před očima celou naši cestu adventem, všechny naše kroky i zastavení.

Příchodu tvého Syna však nemůže nic zabránit. Ani naše malátnost, ani naše rozkolísanost, ani naše soběstřednost. Ty k nám přicházíš – uprostřed temnoty spatřujeme světlo! Proto se zase znovu radujeme. A vyhlížíme ten čas s novou nadějí a novým očekáváním.

Vždyť kvůli nám a pro nás přicházíš. A tak tě prosíme, zapal v nás svým Duchem svatým víru. Probud' ospalé a podepři znavené. Dej, ať se minulé stane přítomným. Promluv k nám i dnes ve svém Slovu. Požehnej malým i velkým, oslav se mezi námi, požehnej celé své církvi. O to tě pokorně prosíme. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého poslyšte z Evangelia podle Jana, z 1. kapitoly, od verše 19. do 34.:

Toto je svědectví Janovo, když k němu Židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity...

PÍSEŇ č. 267 Rosu dejte, ó nebesa

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které bude i základem kázání, je z Proroctví Izajáše, z kapitoly 52., verše 7. až 10.:

Jak líbezné je, když po horách jdou nohy toho, jenž poselství nese a ohlašuje pokoj, jenž nese dobré poselství a ohlašuje spásu...

‘Radostně pleskají na horách poslovy nohy.’ I tak zní jeden z českých překladů našeho dnešního textu. Kdo to byl, ten neznámý poutník, či lépe snad posel, který procházel pohořím v blízkosti Jeruzaléma a takto volal? Nevíme! Vlastně to ani není důležité! Důležitější je obsah jeho zvěsti. To, co posel na horách rozhlašuje. To, co zaznívá shora dolů do údolí. Jsou to slova o pokoji, o míru a o spáse. Posel ohlašuje radostnou zprávu.

Izraelský lid, který byl už celá desetiletí v babylonském zajetí, bude propuštěn na svobodu. Doba jeho ponížení, jeho poroby, se končí. Co to znamená? Především to, že se vysídlenci budou moci navrátit domů. Ti, kteří byli po prohraných válkách odvléčeni ze země a desítky let žili v područí Babylóňanů, se smějí navrátit. Zpět do Jeruzaléma, do své země, do svých měst. Zhluboka se mohou nadechnout všichni, kteří až doposud museli sloužit nejen cizím

pánům, nýbrž také cizím bohům. Opět jsou svobodni! Jak veliká je to věc, když se po letech člověk může narovnat, rozhlédnout okolo sebe a znovu žít svůj život tak, jak sám chce a kde chce. Něco takového pamatují určitě ti starší mezi námi, když končila válka. Ti mladší zase v sobě nosí vzpomínku na to, jak to bylo, když se před lety měnily poměry v naší zemi. *Jak je to líbezné, když po horách jdou nohy toho, jenž poselství nese a ohlašuje pokoj, jenž nese dobré poselství a ohlašuje spásu.*

Smíme v těch slovech zaslechnout také adventní zvěst. Poměry a časy se mění. Něco starého končí a něco nového se začíná. A posel, který chodí po horách, to rozkřikuje do všech stran. Ohlašuje pokoj, ohlašuje spásu, ohlašuje dobré poselství. Jinými slovy, přináší nám evangelium. Nemusíme sedět v zajetí u babylonských řek, vzdálení od svých domovů. Ta slova mohou promlouvat i k nám. Existuje přece tolik různých podob zajetí a tolik různých forem otroctví. Vždyť co všechno nás spoutává! Co všechno nás zotročuje! Jistě bychom si každý vzpomněli na nějaké to své pouto, které nás svazuje a v nedobrému ovlivňuje. Odcizení, samotu, vzdálenost a nesvobodu může člověk zakoušet pod střechou vlastního domu. Ani k tomu není potřeba dalekých babylonských řek. Často jsou největší vzdálenosti právě mezi těmi nejbližšími. Vnější kulisy se mění, to jistě. Podstata je ale stejná. A nyní v čase adventu smíme slyšet dobré poselství: Člověče, blíží se k tobě pokoj a spása! Ohlašuje se to dokonce i tváří v tvář tomu nejhoršímu nepříteli – vlastnímu hříchu. Člověče, ani to nejhorší pouto a sevření nad tebou nemá mít svou moc na věky. I okovy hříchu mají prasknout a ty máš vyjít ven do svobody. Jak líbezné je, když po horách jdou nohy toho, jenž takové poselství nese. To je advent.

Jako bychom v dálce viděli stát Jana Křtitele. To byl také posel, který ohlašoval Boží příchod. Nic víc, než hlas volající na poušti. Sám o sobě nebyl tak důležitý. Věděl to, že je pouze předchůdce. Zvěstovatel. Důležitá byla jeho zvěst. Nestráhal pozornost na sebe, ohlašoval příchod někoho mocnějšího, než byl sám. A co říkal? No přece, že vykoupení se blíží. Že nastává čas vysvobození.

Přesně jako náš posel z Izajášova textu, který s lehkostí a radostí chodí po kopcích v okolí Jeruzaléma a rozhlašuje své evangelium. Ohlašuje pokoj. Ohlašuje spásu. A také tam z těch kopců dolů do údolí volá: *Slyš! Tvůj Bůh kraluje!* Ano! Vysvobození, které nastalo, je dílem Hospodinovým. Nestalo se tak z dobroty a milosrdenství babylonských vládců, nýbrž z dobroty a milosrdenství Božího. Tvůj Bůh kraluje! Vše, co si člověka, každého z nás, podmaňuje; co nás ovládá a přemáhá; vše, co si na nás činí poslední nárok – to vše musí ustoupit.

Ta slova jsou nejen náboženským, ale také politickým vyznáním. Nejsou to jenom pohanští bohové, kdo nekraluje; nekralují ani vládcové včerejška nebo dneška. Kraluje tvůj Bůh! Králové a prezidenti přicházejí a odcházejí, vlády se mění, ústavy a zákony se upravují a přepisují. Ale my z jeruzalémských kopců slyšíme: Kraluje tvůj Bůh! Za proměnlivosti naší časnosti je něco neměnného. A i kdyby na politickém jevišti celého světa byl chaos a bezvládní, my máme slyšet, že je zde něco stabilního. Je zde ještě jedna vláda. Vláda Boží, před jejíž autoritou se všechny ty pozemské musí sklonit. I kdybychom se topili ve zmatcích a nejistotách, náš Bůh je Bohem stability a řádu. Všude, kde se vyznává, že Bůh kraluje, dává se tím najevo a uvádí ve známost, že člověk není tou poslední metou. A že nejhlubší poslušnost přísluší jinému vladaři, nežli tomu lidskému. A tak i každé naše bohoslužby jsou navýsost politickou záležitostí; záležitostí, která se týká světa a poměrů v něm. Kdykoliv se modlíme: Tvé jest království i moc i sláva, vzpomeňme si na to.

Tak tedy posel volá: Že Hospodin kraluje a své záměry prosazuje. Třeba i navzdory babylonským vládcům. A už se blíží k Jeruzalému, ke svatému městu. A už ho vidí *strážní, kteří stojí na hradbách*. A také oni *pozvedají hlas a plesají společně, protože na vlastní oči vidí, že Hospodin se vrací na Sijón*. Opět je zde krásná adventní myšlenka. Strážní, ti kteří vyhlíží, pozvedají hlas a plesají. Hospodin přichází. Smíme se radovat. My všichni, kteří vyhlížíme Kristovo narození. Smíme se radovat, pozvedat hlas a plesat. Vždyť to je ta nejlepší reakce na Hospodinův příchod. Advent má být nejen časem vyhlížení, ale také časem radosti a plesání. Časem vděčné oslavy Hospodina. Vždyť je to velká věc, že Hospodin přichází. A jak

přichází? Přichází ke svému lidu, vrací se na Sijón, jako Vysvoboditel! Jako ten, který potěšil svůj lid a vykoupil Jeruzalém. Hospodin přichází k člověku jako Vysvoboditel. Kristovo narození je dobrou zprávou o Bohu, který vysvobozuje člověka z pout hříchu. A ona vzdálenost mezi člověkem a Bohem je překonána. Hospodin v Kristu přichází za člověkem. Advent je časem Božího přiblížení. Jak líbezné je, když po horách jdou nohy toho, jenž takové poselství nese.

A už se náš posel přiblížil k branám svatého města. A už je tam. Už vstupuje dovnitř. Ale co to tam vidí? Cože to má před sebou? Namísto krásného zdobného města s nádherným chrámem má před sebou jen *trosky*! Zpustlé, rozbořené zbytky staveb. Ruiny toho, co dříve bylo krásné. Desítky let byli lidé v zajetí. A město, které bylo za válek rozbořeno, zpustlo a proměnilo se v přízrak. Chrám, který byl chloubou, neexistuje! Snad každý, kdo by do takových míst vstoupil, by zaplakal. Nádherná a bohatá minulost, smutná a ponurá přítomnost. Ale náš posel, který sestupuje s hor, se tím nenechá odradit a volá: *Zvučně spolu plesejte, jeruzalémské trosky, vždyť Hospodin potěšil svůj lid, vykoupil Jeruzalém.* Jak zvláště to zní: Dobrá zpráva o potěšení a vykoupení nad troskami města. Ale i to je advent. Poselství o Bohu nepřichází k silným. K těm, kteří pevně stojí a jsou si ve všem jistí. Kterí jsou krásní a zdobní jako Jeruzalém v časech své dávné slávy.

Evangelium zaznívá k těm, kteří se cítí jako ony ruiny slavného města. Třeba jenom občas. Jako jeruzalémské trosky. I tak si člověk někdy připadá ve své víře. Ve zbožnosti, která byla zprvu krásná, časem však povadla. Nebo se sesula do sebe jako ony zdi chrámu. Je to obraz zbožnosti, která s počáteční slávou a velkolepostí vzala smutný konec. Asi každý mívá někdy pocit, že se jeho upřímná víra drolí a sype a že už není to, co bývala dříve. Podobný pocit může mít člověk i tehdy, když se rozhlédne po sborech, po církvích, anebo po celé (kdysi prý) křesťanské Evropě. Jsou to spíše jenom trosky něčeho dávného. Co bylo jistě krásné a vznešené, co bylo na pohled úžasné, ale dnes je to jenom truchlivou ruinou, nad kterou by jeden zaplakal. Ale náš posel nad troskami Jeruzaléma nepláče. Jeho volání je voláním naděje: *Zvučně spolu plesejte, jeruzalémské trosky, vždyť Hospodin potěšil svůj lid, vykoupil Jeruzalém.* Advent je také časem naděje. I když to s námi osobně a třeba i s tou církví vypadá všelijak nedobře, smíme

plesat a radovat se. I jeruzalémské trosky se mají radovat z Hospodinova díla spásy.

I zbytky chrámu se mají radovat z toho, že *Hospodin pozvedl svou svatou paži*. Že ukázal svou moc. A to před zraky protivníků, těch lidských i těch neviditelných. Během adventu se všechny temné mocnosti třesou. Protože vidí Hospodinovo dílo. Ukázal svou moc – tenkrát, když vysvobodil zajaté z Babylona a oni se směli navrátit do své země. Ale také tenkrát, když se v Betlémě narodilo dítě. Hospodin potěšil svůj lid. Vykoupil ho. Ten lid, který byl znavený, zotročený a spoutaný. Jeho město se proměnilo v ruiny. Ale ještě není všemu konec. To máme dnes slyšet. Tak ani budoucnost církve ještě není uzavřena. Nikdy není pozdě, i když to někdy vypadá prabídně.

A tato Boží moc bude jednou zjevena všem. *I spatří všechny dálavy země spásu našeho Boha*. Veliké zaslíbení je v těch slovech. Nakonec všichni uvidí ne jeruzalémské trosky, nýbrž spásu našeho Boha. Úchvatná vize. Adventní čas je také časem zaslíbení veliké a slavné budoucnosti.

Jak líbezné je, když po horách jdou nohy toho, jenž takové poselství nese. K tomu jsme dnes zváni. Je pravda že mnohdy jsme spíše těmi strážci na jeruzalémských hradbách. Strážci oné slavné minulosti. Ale teď v čase adventu se máme proměnit ve zvěstovatele velkých a nových činů, které Bůh pro nás koná. A tak ať jsou to naše nohy, které kráčí s touto dobrou zprávou světem. Je to líbezné a krásné.

Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, Hospodine, za radostné poselství adventu. Děkujeme, že přicházíš ke svému lidu a přinášíš pokoj, vykoupení a spásu. Prosíme, abychom tvůj příchod nejen vyhlíželi, nýbrž také ho zvěštovali druhým.

Amen

PÍSEŇ č. 277 Noc ke konci se kloní

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý Bože! V Ježíši Kristu k nám přicházíš v tomto adventním čase. A my tě radostně a s důvěrou společně vyhlížíme. Ty nám ohlašuješ pokoj, ohlašuješ spásu a vykoupení. Dej, ať tato dobrá zvěst proměňuje naše životy.

Prosíme, aby tvé evangelium zaslechli všichni, kdo jsou něčím zlým spoutáni, kdo jsou zotročeni. Kdo se ocitli ve vyhnanství vlastního nitra, odcizeni sobě, druhým, ale především tobě. Prosíme za ty, kteří se cítí nesvobodní, za ty, kteří pro sebe nevidí žádnou budoucnost.

Prosíme za všechny, kteří se cítí jako ony jeruzalémské trosky. Myslíme na ty, kteří se ohlížejí do minulostí, vzpomínají na to co bylo a nové věci už nevyhlízejí.

Prosíme, abys v tomto adventní čase navštěvoval všechny duchem znavené. Víme dobře, že často jsme jimi také my, křesťané, tvá církev. Prosíme, abys svým Duchem posiloval všechny ve své víře slabé. Ty, kteří nemají sílu doufat; ty, kteří z nejruznějších důvodů na tebe zapomínají.

Společně tě prosíme, abys v tento čas navštívil naše domovy a všechny naše blízké. Prosíme, přicházej do našich rodin, do našich manželství, do všech našich vztahů. Prosíme za své partnery, rodiče, za své děti i za svá vnoučata. Prosíme tě, abys navštívil ty, kteří jsou a budou sami. Přicházej k nemocným, smutným, osamělým a všelijak ztrápeným.

Prosíme za čas Vánoc, buď ve svém Duchu svatém v nemocnicích, v domovech důchodců, v dětských domovech, v azylových domech. Buď na všech místech lidské tísně, smutku a trápení.

Společně tě prosíme, abys přicházel do míst, kde vládne nepokoj a násilí. Prosíme, aby se navrátil mír tam, kde se bojuje. Předkládáme ti všechna temná místa tohoto světa, místa násilí

a lidského zla. A společně tě prosíme také za sebe navzájem, abychom byli ochotni a připraveni druhým pomoci všude tam, kde je to potřeba.

Společně pak, jako část tvé církve, k tobě voláme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Není rozdíl mezi Židem a Řekem: Vždyť je jeden a týž Pán všech, štědrý ke všem, kdo ho vzývají, neboť každý, kdo vzývá jméno Páně, bude spasen. Ale jak mohou vzývat toho, v něhož neuvěřili? A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval? A jak mohou zvěstovat, nejsou-li poslání? Je přece psáno: Jak vítaný je příchod těch, kteří zvěstují dobré věci. (Řím 10,12-15)

POŽEHNÁNÍ

Milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce, Syna i Ducha svatého budiž se všemi vámi od tohoto času až na věky. Amen

PÍSEŇ č.276 Slávy Pán přichází opět

PO VÁNOCÍCH

VSTUPNÍ SLOVA

*Hospodin kraluje! Plesej země, vesel se ostrovů množství.
Světlo vsáto jest spravedlivým a radost těm, kteří jsou
upřímného srdce. (Ž 97,1.11) Amen*

PÍSEŇ č. 97 Pán kraluje zřejmě

MODLITBA

Chválíme tě, Hospodine. Ty jsi dal do tohoto světa své Slovo. Ježíš přišel, přinesl tvé Království a nám se rozsvítlo. V srdci, ve vztazích, ve světě, ve všelijakém smrákání i beznaději. Prosíme, dej svému Slovu zazářit v tomto shromáždění.

Vyznáváme, že se mnohdy dusíme v temnotě svých proher a prázdnoty. Jsme tu v temnotě své pýchy i soustředěnosti na sebe, ve tmě prohraných vztahů i ztracených nadějí, ve smrákání nemoci i stáří.

Prosíme za tvé odpuštění, za tvé světlo. Zbavuj nás neklidu srdce i mysli. Svým Duchem nás směřuj ke světlu evangelia.

Tobě, Bože Otče, Synu i Duchu svatý, buď čest a sláva nyní i navždy. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je zapsáno v knize proroka Izajáše, od 8. kapitoly, verše 17., do 1. verše kapitoly 9.:

*Budu očekávat na Hospodina, ačkoli skryl tvář před domem
Jákovým...*

PÍSEŇ č. 604 Buď sláva Bohu, chvála Otci

KÁZÁNÍ

Základ kázání je zapsán v Evangeliiu podle Matouše, v kapitole 4., od verše 12. do verše 17.:

Když Ježíš uslyšel, že Jan je uvězněn, odebral se do Galileje...

Vánoce jsou za námi. Zmizely jak obláček na nebi. Všechno to těšení a očekávání, všechno to pěkné jako by vyvanulo. A už zase šed' a práce a kolotoč života. Ale ono to tak není, nemá být, nemůže být. Je to jinak. Ten Boží Syn, narozený v Betlémě, vstupuje do světa, objevuje se, zjevuje se na veřejnosti. Dává se poznat, je představen. To přece musí být veliká událost.

Když je uváděn do společnosti syn nějakého významného člověka, je to slavnost. Když je inaugurace prezidenta, i toho českého, lesknou se šavle prezidentské gardy, znějí fanfáry. Když byl v druhé polovině 19. st. uváděn v úřad farář F. Lanštjak v Horních Dubenkách, vjížděl, podle kroniky, symbolicky v kočáře do vesnice spolu se superintendentem Trautenbergerem, střílelo se z hmoždířů, místní panny u slavobran z květin zpívaly: 'Požehnán bud'. Vstupuje-li do světa Boží Syn, mohlo by to přece vypadat mnohem slavnostněji, než vše, co jsem zmínil. Třeba tak, že by po nebi jezdily ohnivé vozy a z nich by andělé sypali na zem zlatý déšť, nebeské zástupy by troubily a zpívaly alespoň Glagolskou mši, zem by se trochu otřásla, ale jen malinko, laskavě, jen tak, aby si Bůh zjednal pozornost pro svého Syna. Králové, prezidenti i císaři by vzhledli k nebi a ptali se: Co to je za nádheru a pak by sklonili hlavy před tím majestátem. A v této chvíli by se z nebeského tlampače ozval hlas, jako když papež před kamerami televizních společností světa uděluje požehnání Urbi et orbi – ve všech jazycích světa, aby všichni rozuměli: To je Boží Syn, který vás přišel zachránit. A lidé ze všech končin země by se objímali a tančili a radostí by jim tryskaly slzy z očí, až by od těch slz měli košilky celé promáčené.

Ale Bůh a jeho Syn volí jinou cestu vstupu do světa, jiné představení, než bychom čekali a než bychom si možná přáli. Není tu záře, nebeské vozy a nebeské tlampače. Je tu sdělení úplně jiného druhu: *Když Ježíš uslyšel, že Jan je uvězněn, odebral se do Galileje.*

Všechno je jiné. Na scéně nespravedlnost mocných a brutalita ozbrojených složek. Ten, který byl nekonvenční, který říkal jasně, co měl od Boha, ten, který ohlašoval Krista a byl plný pokory (ani opánku mu nejsem hoden zout), ten, který Krista Ježíše pokřtil, aby se naplnila všechna spravedlnost, aby nastalo to, co si přeje Bůh, ten je v kriminále. Je v kriminále, protože kritizoval jednoho zpupného mocipána. A Janovo zatčení je pokynem pro Ježíše, aby nastoupil. Žádná sláva, ale nenávist, žádné veselí, ale násilí jsou patníky, které lemují cestu Ježíšova vstupu do světa, začátek jeho práce na záchraně člověka a stvoření. Vypadá to jako v odboji proti totalitnímu režimu. Jednoho zatknou, další nastoupí na jeho místo. Tak jednoduché to však není. Ježíš tu jistě statečně nastupuje do zápasu o člověka a stvoření. Ale ne tak, aby jen zaplnil místo po zatčeném Janovi. On je víc. I když přichází tiše, bez fanfár, ohňostrojų a střílení z hmoždířů, v něm přichází sám Bůh.

Když Jana Herodes nechal sebrat a kriminálem mu nacpal do úst roubík, objeví se Ježíš v Galileji a přes domovský Nazaret přijde do Kafarnaum při moři, v území Zabulon a Neftalí. Jako by se evangelium v tuto chvíli měnilo v cestopis. Samý zeměpisný údaj. Co s tím? Ježíš odchází z judské pouště, jde do Galileje. Galilea byla země hustě obydlená, úrodná, na rozdíl od pouště to byla země pěstovaná. Dařilo se tam zemědělství. Galilea je země sídlišť, malých měst, posádkových a pohraničních středisek. Ježíš odchází z pouště a jde sem, do země zaplněné lidmi. Sem nejprve přináší zvěst o království Božím, tady je začne uskutečňovat. Ne na poušti, daleko od lidí, v místech bez měst, kultury a civilizace, ale v lidmi zaplněné Galileji. Ale pozor! Galilea není žádný odlesk království Božího. Lidská kultura a civilizace se často tak tváří – dokonce jako království Boží. ‚Co všechno už jsme dosáhli, co umíme, dovedeme, jsme mistři a borci. Nic a nikoho nepotřebujeme, nic nás nemůže ohrozit. A kdyby něco, zjednáme tam pořádek. Naše civilizace je nejvyspělejší, je to téměř ráj.‘ Tak se mnohdy chováme, alespoň my z euroamerické oblasti. A najednou se pohne kousek země pod mořem a my jsme v koncích. To co dnešní člověk potřebuje, není rychlejší auto, klimatizovanější byt, dietnější párek, ale trochu pokory. Také první slovo, jež Ježíš v Galileji řekne, zní: *Pokání čiňte*.

Mnozí křesťané si později vybrali opačnou cestu. Z lidských sídlišť na pouště, hory, opevněné kláštery, tam čekali Krista. I slavná Jednota bratrská začala kdesi v lese budovat Kristovu církev a svět nechala jeho osudu. Naopak apoštol Pavel pochopil dobře směr Ježíšem vyznačené cesty. Při svých misijních výšlapech směřoval do měst, v nich kázal, zval k pokání, zakládal sbory. Šel do měst, kde byli obchodníci a podvodníci, drogová douputa a nevěstince, kulturní zařízení i zábavný průmysl, do měst, kde byly úřady a vojenské posádky.

Nenaletme řečem, že něco nového, duchovního a svobodného může vykvést a košatět jen v ústraní. Nenaletme řečem, že s Ježíšem a jeho královstvím se setkáme jen daleko od lidí, od „špinavé“ politiky, od „zkorumpovaných“ institucí, ve vnitřní emigraci ze světa, který nás obklopuje, který nás děsí, dusí a drtí, bere nervy a klid. Ježíš, když se dal poznat a začal kázat a uskutečňovat království nebeské, odešel z pouště do lidmi zaplněné Galileje.

Ale to není všechno. Ježíš šel na sever země, až na sám okraj, do pohraničí. Ne na jih, do Jeruzaléma, svatého města. Na to také dojde, tam jednou Ježíš půjde a tam skončí. Začíná však v místech, kde se staletími valila vojska, v krajině, jejíž obyvatelstvo bylo přesídlováno a míšeno. Lidé tam mnohdy nevěděli, či jsou. Na Hospodina většinou už zapomněli. Jednoduše: *Galilea pohanů*, země pohanů, Česko pohanů. Tak si na ně prstem zbožní ukazovali a ukazují. Ježíš přichází se svým královstvím právě sem, mezi ty nejpoptelejší a pro Boha nejsklerotičtější. Neschvaluje jim jejich sklerózu a popletenost vůči Bohu. Mají od něho slyšet: Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.

Pokání je klíčový pojem. Bohužel je to starý výraz, který zní dnešnímu člověku zastarale, výraz, který nepůsobí. Jak se činí pokání – to se člověk posype popelem a obleče se do žíní – a kde dnes vezmeme popel a žíně? Co to znamená dnes? Pokání, řecky METANOIA, znamená nový život, obrácení, znovuzrození, změnu smýšlení. Ježíš říká Nikodémovi: Musíte se znovu narodit. Člověk je příběh přerodu. Je to proces, kde musí dojít k překonání, ke katarzi, k novému uchopení a pochopení. Život není pouze biologická a psychická samozřejmost, je to příležitost a pozvání k duchovnímu přerodu, ve

kterém člověk překračuje sám sebe, aby se stal dcerou či synem Božím, aby zahlédl to prolamující se království Kristovo a přijal je, ten nový počátek, tu šanci danou světu. Království, nový počátek, který se překvapivě zjevuje, náhle zazvoní tam, kde se zdálo všechno pro Boha ztraceno.

Ale ani to ještě není všechno. Ježíš přišel do krajiny pohanů, jako když *vychází světlo*. A oni najednou poznávají, v jaké tmě dosud seděli. Celník Matouš to později napíše do svého evangelia slovy proroka Izajáše: *Lid bydlící v temnotách uvidí velké světlo*. Na galilejský sever, periferii, na okraj přichází Ježíšovo světlo. Přichází všude, kam proniklo jeho Slovo a jeho Království. Teprve když toto světlo poznáme, dojde nám, jak tmavá je tma, která nás obklopovala, do níž jsme se dali zahnat, tma našich úletů a pádů, tvrdosti a osamocení, tma strachů a beznaděje... Tma ve smyslu fyzikálním je nedostatek světla. Tma ve smyslu duchovním je nepřítomnost Božího slova. Tak to vidí prorok Izajáš. Slovo jistě bylo vždycky dost, všelijakého povídání, sípání, mumlání i řečí z kazatelen a tribun. Slova neurčitých a nespolehlivých, lichých a mazaných. Ale chybělo Slovo, ve kterém by byla „jitřní záře“, Slovo důvěryhodné, Slovo, jemuž je možné dát víru, Slovo, které otevírá zítřek, ten průhled dopředu, k horizontu, ke království nebeskému, jež přišlo a přichází. Tímto Slovem se říká, že Bůh se sklonil k člověku, že se přiklonil láskou. Tmavých děr a koutů je vždycky dost – v našem srdci, ve vztazích, mezi lidmi, ve společnosti, světě. A do této temnoty k nám jednoho dne přišlo Kristovo slovo a oslovilo nás. Možná jsme je nezvali, snad jsme je nejprve od sebe odstrkovali, možná jsme je zoufale hledali a čekali, prosili o ně. Přišlo – zváno, nezváno, jako světlo, které osvítl celou krajinu. Přišlo k nám království nebeské. Pán kraluje zřejmě, plesej všechna země. Čiňte pokání a věřte evangeliu, tomu nejvěrohodnějšímu Slovu.

Při Ježíšově představení se světu andělé nesypali zlatý déšť z nebe, nezněly fanfáry, netřásla se země, neznělo na všech televizních kanálech „Toto je Boží Syn...“ A přece se smíme radovat: Bůh v Kristu k nám přišel.

Amen

MODLITBA

Dej, Bože, ať nám tvé Slovo svítí v životě do všech temností a soumraků, jimiž procházíme my i tento svět. Amen

PÍSEŇ č. 422 Ó světlo světa, Ježíši

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, tvůj Syn nám dal právo k tobě volat jeho jménem. My toho práva využíváme a přimlouváme se:

Za ty, kdo ztratili důvěru ve tvé Slovo a nevěří už, že ty bys kraloval nad celým stvořením.

Za ty, kdo pro svoji vzdálenost od tebe nedohlédnou ke tvé laskavé tváři.

Za ty, jejichž život potemněl nemocí, starostí o blízkého člověka, křivdou, kterou utrpěli.

Za ty zvláště, které postihla děsivá katastrofa, když se pohnula země; myslíme na tisíce mrtvých, na pozůstalé, na děti bez rodičů a rodiče bez dětí; na ztracence v bouři přírody.

Za ty, kteří mají hlad, trpí pronásledováním, za oběti násilí a válek.

Za tvou církev, aby byla znamením nových pořádků tvého království.

Za ty, kdo řídí věci veřejné a nesou odpovědnost za mír a spravedlnost ve světě.

Smiluj se nad námi všemi. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ty věříš, že je jeden Bůh. To je správné. I démoni tomu věří, ale hrozí se toho. Neuznáš, ty nechápavý člověče, že víra bez skutků není k ničemu? Což nebyl náš otec Abraham

ospravedlněn ze skutků, když položil na oltář svého syna Izáka? Nevidíš, že víra působila spolu s jeho skutky a že ve skutcích došla víra dokonalosti? (Jk 2,19-22)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 685 I když se rozcházíme

JAKO DĚTI

1. neděle po Zjevení Páně

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého.

*Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi!
Svou velebnost vyvýšil jsi nad nebesa. Ústy nemluvnat
a kojenců jsi vybudoval mocný val proti svým protivníkům
a zastavil nepřítele planoucího pomstou. (Ž 8,2-3) Amen*

PÍSEŇ č. 8 Vstříc tobě, Bože, celá země plesá

MODLITBA

Pane náš, stvořil jsi nás jako bytosti toužící, žíznící, hledající naplnění. Uvědomujeme si, že není lhostejné, co je tímto naplněním – avšak jen těžko měníme směr našich tužeb. Příliš často naše touhy ohrožují společné soužití, vytlačují ostatní, vedou k bezohlednosti a agresí. Prosíme tě, otevírej nám oči, ať dokážeme vidět to, co je a co není naší touhy hodno. Prosíme, osvoboď nás od všeho, na čem lpíme. Pročisti naše srdce od různého neřádu, ať dokážeme především hledat tebe a tvé království – vždyť jsme slyšeli, že vše ostatní nám bude přidáno.

Pane Ježíši Kriste, ty sám jsi plně ztělesnil Boží království. Stal ses jedním z nás, nestyděl ses za svou poníženost, za to, že se ti vysmívali a pohrdali tebou. Nepodlehł jsi pokušení zradit svou cestu snížením. Nepodlehł jsi touze stát se uctívaným, mocným a velikým. Prosíme, dej nám rozpoznat, že cesta do tvého království vede skrze tvou životní pouť. Usměřňuj naši touhu, aby našla své naplnění v tobě.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte slova Písma svatého, zapsaná ve 138. žalmu:

Žalm Davidův. Celým svým srdcem ti vzdávám chválu, přímo před bohy ti zpívám žalmy, klaním se ti před tvým svatým chrámem...

PÍSEŇ č. 439 K nám popatř z nebes vysokosti

KÁZÁNÍ

Základem kázání je Ježíšův rozhovor s učedníky, zapsaný v Evangelii podle Matouše, v 18. kapitole, v prvních 5 verších:

V tu hodinu přišli učedníci k Ježíšovi s otázkou: „Kdo je vlastně největší v království nebeském?“ Ježíš zavolal dítě...

Sestry a bratři, je s podivem, že Ježíš při odpovědi učedníkům nepoužil mnohem ostřejší slova. Kdo že je největší v nebeském království? Tak to máte do Božího království ještě pěkně daleko, když se takto hloupě ptáte. Tak nějak by Ježíš mohl opáčit.

Ježíš ovšem na hrubý pytel nedal hrubou záplatu – a učedníkům odpověděl ještě docela mírně. Po pravdě řečeno: ani jim pořádně neodpověděl. Ta otázka totiž nežádá odpověď, ale žádá spíš, aby se tázající nad sebou pořádně zamyslel. Kdo se takto ptá, prozrazuje o sobě leccos nedobrého. Ještě totiž vězí ve způsobu myšlení, který na cestu následování Ježíše vůbec nepatří, ano, jde přesně proti němu.

Kdo je z nás největší? Kdo je schopnější, moudřejší, mravnější? Ten dokonalejší by měl mít asi větší slovo než ten méně dokonalý, není-liž pravda? Kdo tedy má být ten nahoře a kdo ten dole? Kdo má být komu podřízen? V každém království přece někdo kraluje. Kdo to bude tady? Nemám být tím moudrým vládcem třeba tak náhodou já?

Učedníci by moc rádi do nebeského království vnesli naše pozemské vztahy. Vždyť přece všichni víme, že si nejsme rovni, už od narození. A během života se ty rozdíly ještě více přiosťří. Začíná boj o místo na slunci, místo nahoře, místo toho největšího, nejdůležitějšího, nejmocnějšího – když už ne na světě, tak alespoň v rodině, ve škole, mezi kamarády, a pak později v práci, v politice, na

mezinárodním kolbišti. Vždyť vítěz bere vše! Sláva vítězům a běda, nikoli čest, poraženým. Není důležité zúčastnit se, ale vyhrát. A také mít vliv, být zkrátka někým.

V nebeském království ovšem taková logika neplatí. Z pozemského pohledu je tam jaksi všechno obráceno naruby. Naše měřítka a poměry tam uplatňovat nelze. Ježíš to ukazuje názorně – tak, aby to pochopil úplně každý. Nejen, že neudílí žádnému z učedníků privilegium být tím největším. Dokonce ani neukazuje na sebe jako na toho největšího z největších, ba ani na samotného Boha, jak by se mohlo nabízet. Volá k sobě nečekaně někoho úplně jiného – malé dítě. A staví ho doprostřed, do centra pozornosti – tam, kde možná ve skrytu duše toužil být každý z těch učedníků, kteří se jaksi nemohli shodnout, kdo z nich je tou hlavní osobou.

Nedívejte se jeden na druhého – podívejte se na toto dítě, říká Ježíš. Dumáte, kdo je největší v Božím království – ale ve skutečnosti máte co dělat, abyste toho království vůbec byli hodni. Tímto dítětem se musíte stát, abyste do něj mohli vstoupit. Chcete být největší? Budiž, ale pak se nejprve pokořte a buďte jako toto dítě.

Ježíš a děti – to není barvotiskový výjev, u kterého ukápneme slzu sentimentu. Byl to pro tehdejší dobu výjev spíše zarážející. Dítě se totiž v antickém světě zdaleka netěšilo tolika pozorností a úcty jako dnes – nota bene, když jsme svědky nevídaného baby-boomu. Dítě prostě platilo za nehotového člověka, a tedy člověka neplnohodnotného a samozřejmě nesvéprávného, bezprávného, stojícího na dně společenského žebříčku. Vyzývat někoho, aby se stal dítětem, znělo jako holý nesmysl. Proč se vracet od dokonalosti k jakémusi primitivnímu stadiu, od rozumnosti k nerozumu, od výšin ke spodině?

Přesto něco takového Ježíš žádá. Obrátte se a buďte jako děti. Když se do této výzvy dobře zaposloucháme, zjistíme, že i pro nás, kteří si děti dokážeme cenit, zní přinejmenším podivně. Co po nás Ježíš vlastně chce? Dětinskost? Neschopnost vlastního, samostatného myšlení? Nebo snad podřízenost? Klanění se autoritám, ať světským nebo církevním? Závislost na někom, kdo mě živí a stará se o mě? Neschopnost převzít odpovědnost za vlastní život? Nebo třeba ustrašenost?

Toto po nás Ježíš určitě nechce. Ostatně celý jeho život je svědectvím o tom, že něco takového mu bylo cizí. Ježíš si nepočínal dětinsky, nikomu a ničemu se nepodřizoval, naopak často zpochybňoval různé autority. Byl v pravém slova smyslu nezávislý – na nikom z lidí nevisel, nikomu neotročil, nikoho se nebál.

V čemsi nesmírně důležitém se ale bezprávnému dítěti podobal – naprosto nechtěl být obdivován a uctíván, nechtěl panovat nad druhými. Neukazoval na počkání svou moc a mimořádné schopnosti. Opakovaně – leč marně – se vzpíral obrazu, který si o něm druzí učinili: totiž že je zázračný divotvůrce, který při každé příležitosti uzdravuje a vymítá demony. Politickým revolucionářem, který má svrhnout římskou nadvládu, taky rozhodně neměl v úmyslu být. Netoužil být největším, ale spíše jedním z nejmenších, jedním z těch, za kterými chodil a byl s nimi: tedy jedním z chudých, nemocných a opovržených. A takto – jako ten poslední, totiž na smrt odsouzený – také zemřel.

Být jako dítě – to znamená vzdát se touhy po moci, slávě a obdivu. Ve společenství Ježíšových učedníků tyto postoje nemají místo. Kdykoli církev této touze propadla, dostala se na scestí. Snaha být tím největším, větším a lepším než ostatní, dokáže rozbít každé lidské soužití, to církevní nevyjímaje. Úsilí být nahoře, být jako Bůh – to je přece prapůvod všeho zla. A takové úsilí končí těžkým pádem a ztroskotáním, jak víme z příběhu o Babylonské věži.

Být jako dítě – to ale také znamená jít za těmi, kdo jsou z nějakého důvodu nejmenší. Není lehké si jich vůbec všimnout – právě proto, že jsou malí, nedávají o sobě vědět, nederou se do popředí, nedožadují se vehementně svých práv. V každé době to může být někdo jiný. V Ježíšově to byli malomocní, tělesně a duševně postižení, prostitutky. Dnes to mohou být třeba cizinci z dálného Východu, kteří si kvůli vyhazovu z práce a obrovskému zadlužení sáhnou na život. Kdo přijme někoho z těchto nejmenších, přijímá mne, říká Ježíš.

Dnešní neděli si mnohé církve na světě připomínají Ježíšův křest. Křesťanská věrouka si nad ním vždy lámala hlavu: proč někdo, kdo je bez hříchu, potřebuje smýt svou vinu. I my se můžeme ptát: proč se někdo, kdo byl způsobem bytí roven Bohu, snížil k nám. Proč

ten, koho poslouchají i temné mocnosti, šel cestou pokory. Proč někdo, kdo mohl vládnout, sloužil všem. Ale právě k němu – v jeho ponížení – se nebeský Otec přiznal. Ten, kdo se vzdal moci, sedí slavně na pravici Boha Otce všemohoucího.

Ježíš přináší velké přehodnocení všech hodnot – první budou poslední, poslední budou první. On sám tento převrat ztělesnil. Je těžké ho v tom následovat. Být vědomě a dobrovolně mezi posledními – to je dnes vskutku pohoršením a dětinskostí. Toto bláznovství kříže je ale pro nás zaslíbením. Jako děti Boží nemusíme už být dětmi světa. Nemusíme se světa bát a podřizovat se mu. Naopak: naše Boží dětinství nám dává odvahu jít proti jeho pravidlům. Odvahu jít – stejně jako Ježíš – cestou služby, cestou za těmi nejmenšími a spolu s nimi.

V království Božím místa dost, zpíváme v jedné písni. Je tu místa dost pro všechny – pokud jedni dávají prostor druhým, pokud se vzájemně v lásce respektují a uznávají. Pokud se vzájemně nevytlačují, nesoupeří o lepší místo na slunci. Je tu místo i pro nás – pokud my dáme prostor těm druhým. Amen

MODLITBA

Pane, ty jsi na své velikosti nelpěl. Prosíme, nauč nás pokoře. Dej, ať se nestydíme být mezi malými a být mezi ně počítáni. Amen

PÍSEŇ č. 311 Kristus, příklad pokory

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, obracíme se k tobě jako k tomu, který vládne celému světu, kterému je vše podrobno – ale který zároveň sdílí úděl těch nejmenších a posledních. Skrze tvého Syna víme, že se k tobě smíme obracet i z těch největších hlubin, z největšího ponížení.

Prosíme tě, pohlédni ve své lásce na všechny, kdo se naší vinou ocitají na okraji, na ty, které jsme svým sobectvím vytlačili z našeho

světa. Prosíme za lidi, které nejtvrději zasáhla ekonomická krize, ztratili práci a často i naději na důstojný život. Prosíme, dej, ať se při hledání východiska z této krize zohledňují zájmy především těchto posledních.

Prosíme za všechny, kteří mají pocit, že o nich rozhodují jiní, že se stali obětí hry pánů a vládců. Prosíme za ty, kdo jsou nejvíce postiženi válkami, ať už stojí na kterékoli straně konfliktu. Prosíme, vnášej pokoj tam, kde my ho sami nedokážeme nastolit.

Prosíme tě za všechny děti, aby se jim dostalo dobrého rodinného zázemí. Prosíme za rodiče, aby dokázali přijmout své děti jako dar, který jim byl svěřen, aby si jich dokázali vážit.

Prosíme i za církve. Proměňuj ji, aby byla prostorem, kde vládne tvůj svatý Duch, a ne duch soupeřivosti a hádek.

Společně k tobě voláme: Otče náš...

Amen

POSILÁNÍ

Necht' je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí - a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán. (F 2,5-11)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen

PÍSEŇ č. 544 Pomoc naše budiž z tebe

NOVÝ KVAS

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, i Syna, i Ducha svatého.

*Požehnán buď Panovník, den ze dne za nás nosí břímě. Bůh je naše spása. Bůh je Bohem, jenž nás zachraňuje. Je to on, Panovník Hospodin, kdo vyvádí z tenat smrti. (Ž 68,20-21)
Haleluja!*

PÍSEŇ č. 68 Když Bůh v své moci povstane (1-4)

MODLITBA

Pane náš, děkujeme ti, že dnes můžeme být přítomni v tomto společenství. Uvědomujeme si nesamozřejmost toho, že nás voláš k sobě. Ty máš s námi své záměry v tomto světě – i když se cítíme být nehodní a nevhodní, i když máme pocit, že je nás příliš málo a jsme příliš nedůležití na to, abychom mohli něco změnit. Smíme a máme být nositeli tvého království – navzdory naší slabosti.

Prosíme tě, dej nám odvahu být tvým lidem. Uschopňuj nás k tomu, abychom byli tvým nástrojem. Utvrzuj v nás víru, že je to tvé dílo, které neseme. A jeho zdar je ve tvých rukou, nikoli v našich. Děkujeme ti, že v této naději smíme vnímat věci kolem sebe a utvářet své životy. Prosíme, daruj nám moudrost, vynalézavost a pohotovost, abychom dokázali být tvými svědky v nejrůznějších situacích a v nejrůznějších setkáních. Dej, ať se naše slova stávají pro druhé tvým oslovením. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Ze Druhé knihy Mojžíšovy, z kapitoly 12., vyslechněte oddíl od 14. do 17. verše:

Ten den bude vám dnem pamětním, budete jej slavit jako slavnost Hospodinovu...

KÁZÁNÍ

Základem kázání je 33. verš ze 13. kapitoly Evangelia podle Matouše:

Pověděl jim i toto podobenství: „Království nebeské je jako kvas, který žena vmísí do tří měřic mouky, až se všechno prokvasí.“

Sestry a bratři, kvas nemá v Bibli příliš dobrou pověst. Začíná to už při vyvedení Izraelců z Egypta. Hospodin přikazuje, aby se hod beránka na oslavu tohoto vysvobození slavil s nekvašenými chleby. Izrael je má jíst po celých sedm dní. A nejen to: kvas má být dokonce odstraněn z každého domu, ani kousek tam nesmí zůstat. Při porušení tohoto zákazu dokonce hrozí vyobcování z Božího lidu, tedy jeden z nejpřísnějších trestů vůbec.

Ten zákaz se vysvětluje různě. Jednak tím, že lid spěchající z domu otroctví neměl na zadělávání chleba čas; proto se tento kvapný útěk připomíná právě jedením nekvašených chlebů. Spíše ale kvas symbolizoval cosi starého, co je potřeba opustit, ba dokonce cosi pokaženého a nečistého, s čím člověk vstupující na novou cestu nemá mít nic společného.

Při pečení kvašených chlebů se totiž pořád pracuje s tím starým: vezme se kus starého vykvašeného těsta a přidá se do mouky, aby mohlo vzniknout těsto nové, které zase pak slouží na přípravu dalšího těsta – a tak pořád dokola. Takže to nové těsto vlastně není zase tak úplně nové. Je v něm kus starého. Třeba jen nepatrný, ale je. Chléb, který z toho vznikne, sice voní novotou, ale ta je vlastně jen zdánlivá. A proto, má-li začít v životě Božího lidu nová etapa, musí se vše staré odstranit. Včetně toho kvasu.

To odstranění musí být vskutku důkladné. Skoro to vypadá, jako by se tu bojovalo s nějakou nebezpečnou epidemií – stačí trocha virové nákazy, aby zasáhla nakonec všechny, lavinovitě se rozšířila. Jen nepatrné množství způsobí, že pak všichni onemocní.

Není divu, že apoštol Pavel vyzývá, abychom ze svého života odstranili všechnen starý kvas. Velikonoční beránek Ježíš Kristus nás přece osvobodil k cestě obnovy. Proto slavme Velikonoce ne se starým kvasem, s kvasem zla a špatnosti, ale s nekvašeným chlebem upřímnosti a pravdy, říká Pavel. A dokonce i Ježíš sám varuje před kvasem, tentokrát zase kvasem farizeů, tedy před jejich pokrytectvím. O to víc může překvapit, že se v jeho podobenství kvas náhle ukazuje v dobrém světle.

Totíž: samotné království nebeské je jako kvas, který žena vmísí do tří měřic mouky, až se všechno prokvasí. Jak se dělá chleba – tedy ten kvašený, věděla každá žena. Tři měřice mouky – to je téměř čtyřicet litrů, tedy poměrně velké množství. Z toho už se dá upéct pěkných pár chlebů. A jen kousek kvásku stačí. Vmísí se večer do mouky – a do rána ji pěkně prokvasí.

Jen kousek – nepatrný ve srovnání s takovou kupou mouky. Úplně se v ní skryje, takže to zpočátku nikdo nepozoruje. Mouka, v níž je přimíchán kvas, se od té, ve které není, zpočátku nedá odlišit. To nejdůležitější je uvnitř, pro běžný pohled neviditelné, a přece tolik důležité. A za nějaký čas se to projeví – ne hned, musí se počkat, ale není se třeba obávat, že by to nenastalo. To, co je na počátku nenápadné, na konci ovlivňuje celek.

Kvas tedy může být i něco dobrého, Bohem chtěného. V našem světě není jen zkažený starý kvas, který všechno zaneřádí, kamkoli se dostane. Není tu jen ta nakažlivá choroba, jejíž zárodky se všude ukrývají, aby se pak vydaly na svou pustošivou pout'. Je tu i to dobré Boží působení, které se šíří podobným způsobem – zpočátku takřka není vidět, ale má v sobě moc se rozšířit všude do okolí a zasáhnout vše.

Kvas – to je vlastně návaznost, tradice, předávání. Předává se jeden kus těsta dál a dál – tak dlouho, dokud s tím někdo neudělá konec. A nyní smíme slyšet, že vedle té tradice zla je tu i tradice Božího království. A jednou se jistě dostane všude a zjeví se všem – jen je potřeba jí dát čas.

Jsme tu s novým kvasem Božího království. Musíme s ním počítat. Ale – kde ten kvas můžeme najít? Starého kvasu kolem sebe vidíme dost, na ten není potřeba ani ukazovat prstem. Přece by bylo

skvělé, kdybychom stejně tak mohli říct – zde už se Boží království prosazuje, tady už jsou ostrůvky toho nového těsta, zde se buduje nový svět. Zde to má budoucnost, a tak se k tomu přidáme. Ježíš ovšem takovou informaci nepodává. Jeho podobenství je sice srozumitelné i pro ty nejprostší – ale zároveň v něm něco zůstává utajeno.

Učedníkům, kteří Ježíšovo podobenství slyšeli, bylo záhy jasné: ten nový kvas přichází s Ježíšem samotným. On sám ho vnesl do světa. Ale co se s ním stalo dál? Jsme tím kvasem teď snad my, křesťané? To je jistě příjemná představa. Vy jste sůl země, říká jinde Ježíš. Sůl má podobnou vlastnost jako kvas: stačí jí málo a vše prosolí. V jídle není vůbec vidět, ale to jídlo chutná úplně jinak než neosolené. Je tedy církev tou dobrou epidemií ve světě, která vše proměňuje a obnovuje?

Odpověď nám Ježíš dluží. Jeho mlčení v této věci je však nejspíš součástí jeho podobenství. Kvas Božího království je tu přítomen, jistě a nezvratně, a má proniknout náš svět. Ale na Boží království nemůžeme jednoduše ukázat. Můžeme a máme ovšem mnohem víc: nechat se jím strhnout, pracovat pro něj, vtáhnout se do jeho služeb. Pak už je ta otázka „kde“ vlastně zbytečná. Nový kvas je prostě všude, kde působí – a může působit i skrze mě nebo tebe. Může růst skrze církev – a věřím, že skrze ni také roste. Může ale stejně tak působit i mimo ni. A věřím, že i za jejími hranicemi si Bůh užívá mnoha lidí k tomu, aby jednal.

Ježíšovo podobenství nás každopádně staví do nové situace. Už se nelze vymlouvat, že zlo stejně vždy triumfuje, takže nemá smysl se pouštět do zápasu s ním. Už nelze jen nadávat, že nad námi rozhoduje někdo jiný a my nemáme žádný vliv. Nelze jen naříkat, že svět kolem nás se řítí do zkázy a nikdo tomu už nezabrání. Nelze si už všelijak omlouvat vlastní rezignaci. Svět už totiž není takový, jaký byl. Je v něm přítomno Boží království. Zatím skrytě, nenápadně, netriumfálně. Na první pohled to nemusí být vidět. Ale Boží věc se už přece prosazuje – na tom nikdo nemůže nic změnit. A my máme být u toho, nesmíme stát stranou toho velkého děje.

Filozof Friedrich Nietzsche na adresu křesťanů řekl: Věřil bych v toho vašeho Vykupitele, kdybyste vypadali víc vykoupení. Ano, církev ve své slabosti a selhání nevypadá vždy jako zárodek nového,

vykoupeného lidstva. A ani lidstvo moc nevypadá na to, že by se v něm nezadržitelně šířila Boží láska. Mnozí lidé by možná uvěřili v Boha, kdyby svět vypadal aspoň trochu víc vykoupený. Kdyby na té hromadě mouky bylo vidět, že už je pořádně prostoupena novým kvasem.

Ale neztrácejme naději. Nebeské království začíná téměř nepozorovaně, v příběhu jednoho muže z Nazaretu. A končí tak, že proměňuje celý svět. Nakonec bude Bůh všechno ve všem, odvažuje se doufat apoštol Pavel.

Ten starý zkažený kvas je tu sice stále, ale už je jeho moc nalomena. Velikonoční beránek ho přišel odstranit z tohoto světa. Očistil nás od všeho, co na nás ulpívá a neumíme to ze sebe smýt. Boží kvas má na rozdíl od toho starého hříšného kvasu budoucnost. Nechme se proto i my Bohem prokvasit. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, vyznáváme, že ty jsi naší budoucností. Prosíme, staň se budoucností i pro celý náš svět. Prosazuj své království všude, kde zatím vítězí mocnosti temnoty. Amen

PÍSEŇ č. 196 Co činí Bůh, vše dobré jest

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane náš, v naději ve vítězství tvé lásky v našem světě se odvažujeme k tobě přistoupit a svěřit ti vše, co nás trápí a s čím si sami nevíme rady.

Prosíme tě za všechny, kdo si připadají příliš malí a nedůležití. Prosíme za všechny menšiny, zvláště za ty, které kvůli své jinakosti trpí a jsou většinovou společností znevýhodňovány. Prosíme i za tvou církev, která je v mnoha místech světa menšinou. Nedopusť, aby

propadala pocitům malomyslnosti a méněcennosti. Dej, ať je naše jinakost pro naše okolí požehnáním.

Prosíme za lidi, kteří se ve svých životech snaží zbavit něčeho starého, co je pronásleduje, a nedokáží to. Přimlouváme se za všechny, kdo nejsou schopni splácet své dluhy z minulosti a jejich život se zúžil na starost o to, co s nimi bude dál. Prosíme za lidi, kteří se nedokáží vyrovnat s křivdami, které se jim staly, za lidi, kteří nedokážou odpustit. Předkládáme před tebe všechny, kdo bolestně pocítují prázdnotu po odchodu někoho blízkého a zdá se jim, že jejich život ztratil smysl. Prosíme tě, Pane, dej všem těmto lidem nový počátek, nový kvas do jejich životů, který pronikne a promění vše.

Pane, často nerozumíme tomu, co se děje kolem nás. Často ani nerozumíme tvým úmyslům s tímto světem a s námi. Prosíme, dej nám moudrost k pochopení toho, co pochopit máme – a dej nám pokorně přijmout to, co pochopit nedokážeme.

Vše, co nedokážeme vyslovit, vkládáme do modlitby, kterou jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista! A tak, moji milovaní bratři, buďte pevní, nedejte se zviklat, buďte stále horlivější v díle Páně; vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná. (1K 15,57-58)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 443 Přijď, Králi věčný náš

VELKÝ PÁTEK

VSTUPNÍ SLOVA

*Bože, soudy své králi dej, a spravedlnost svou synu královu,
aby soudil lid tvůj v spravedlnosti a chudé tvé v pravosti.
Smiluje se nad bídým a potřebným, a duše nuzných spasí. Od
lsti a násilí vysvobodí duši jejich; neboť jest drahá krev jejich
před očima jeho. (Ž 72, 1n. 13n)* Amen

||
PÍSEŇ č. 72 Svě, Bože, soudy dávej Králi (1-5)

MODLITBA

Otvíráme před tebou svá srdce, náš nebeský Otče. Vždyť v příbězích těch, které jsi poslal, setkáváme tvou lásku a slitování. Zjišťujeme, jak ti záleží na lidské bídě, svázanosti vinou, na údělu beznadějných. Ujišťuješ, že poslední slovo nemá ani hřích, ani smrt, ani zoufalství. Počítáš s námi, svým lidem, dokonce i když se posílání od tebe zpronevřujeme.

Oslavujeme tě, Ježíši Kriste. Otcovu lásku jsi ztělesňoval lidem opovrženým a odepsaným. Odpuštění a záchranu Božího království jsi vnášel do situací, kde si je nikdo neuměl představit. Až na kříž jsi šel, a obklopen urážkami mocných a pohrdáním sebejistých jsi stvrdil, že ty i Otec berete svou solidaritu s člověkem vážně až na smrt.

Duchu svatý, tebe prosíme, navštiv i toto naše společenství – aby evangelium o Boží lásce neznělo jako fráze ani jako kýč. Všem, kdo se dnes scházejí v Kristově jménu, připomeň Boží vysvobození i obživující spravedlnost jako živoucí moc pro každého. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je zapsáno v Evangeliu podle Jana, v kapitole 19., od verše 17. do 30.:

(Ježíš) nesl svůj kříž a vyšel z města na místo zvané Holý vrch, hebrejsky Golgota. Tak ho ukřižovali...

PÍSEŇ č. 309 Lásku Syna Božího nebo Svítá č. 25 Byl jsi tam

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Jana, kapitoly 13., od verše 1. do 17.:

Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby z tohoto světa šel k Otci...

1. Víte vy, co jsem to pro vás udělal? Takhle se ptá Ježíš učedníků. Je to dobře velkopáteční otázka. Víte – vy, co jste se tu dnes shromáždili, – co jsem to pro vás vlastně udělal?

Co znamená velikonoční příběh? Celé věky – a v každé době znova – hledá církve na tuhle otázku odpověď. Hledá ji vlastně i evangelista – tím, jak pro nás příběh sepsal; tím, jak v něm Ježíše nechává promlouvat.

Co to vlastně znamená, že Ježíš - jako zcela jedinečný představitel Božího díla - končí na kříži? Že končí uprostřed pohrdání a posměchu, odmítnut duchovními, církevními autoritami i společenskými a politickými představiteli? Jak tomu rozumět, jak to uchopit? Co to znamená pro jeho učedníky a následovníky, co to znamená pro svět okolo?

Evangelistův příběh těch odpovědí obsahuje několik. První zní hned zkraje: příběh Ježíšovy cesty na kříž je příběh lásky, Boží lásky k člověku. Když se to řekne takhle - zní to trochu naučeně a trochu kýčovitě. K ničemu však nemá Ježíš tak daleko, jako k naučeným frázím a kýči.

A tak když Ježíš vstupuje do závěrečného dílu toho příběhu Boží lásky k člověku, překvapí své učedníky i čtenáře evangelia zcela netuctovým a nekýčovitým výstupem.

Když nastal čas večeře a usadili se ke stolu, a když už bylo jasné, že Jidáš je rozhodnut zradit ho nepřátelům, Ježíš vstal z lehátka, na němž uvelebeni večeřeli, odložil plášť, vzal lavór a nalil do něj

vodu, přepásal se kusem prostěradla a začal učedníkům umývat jejich zaprášené, smradlavé a obolavělé nohy. Pěkně jednomu po druhém.

Kdo šlapal celý den, ví, jaká je to slast umýt si večer nohy – špínu, pot i otlaky – třeba jen ve studeném potůčku... Ale představa, že to dělám dvanácti kolegům, moc slastná není. Tehdy to byla práce pro otroky. A prý pokud byl otrok oblíbený, nebo byl z vlastního národa, tak mu v židovské domácnosti tuhle nepříliš chutnou očistu odpustili.

Ted' se té špinavé otrocké práce ujal Ježíš. Omývá a utírá špinavé a obolavělé nohy učedníků. Tak dosvědčuje Boží lásku. Tak dosvědčuje, že příběh velikonoční večeře a zatčení a urážek a ponížení a kříže – je příběh lásky. Až do konce, až do té smrti, až k onomu "dokonáno jest".

Víte vy, co jsem to pro vás udělal?...

2. Petr to neví. Však taky, když přišel na řadu, ucukl a pohoršeně se diví: Pane, ty a mýt nohy? Od tebe, Pána a Mistra, si mám nechat udělat tuhle špinavou otrockou službu?

Co je to za podivné náboženství? Vždyť ty bys nás měl spíš naučit, jak se očistit sami, jak uniknout špíně tohoto světa, jak zvyšovat svou duchovní úroveň, - a místo toho si v té naší špíně rácháš ruce... *Nikdy mi nebudeš mýt nohy!*

Šimon Petr nerozumí. Konáte-li službu lásky, pak neporozumění a odmítnutí bolí. A bolí dvakrát víc, když víte, že už nemáte moc času. Ale láska, které nás tenhle příběh učí rozumět, unese i tohle neporozumění; unese i Petrovy předsudky a zkratovité odmítání.

Proto k té lásce patří i Ježíšova jasná odpověď: Jinak to, Petře, nejde. Jako Syn Otce, který posílal do světa své zvláštní, jedinečné svědky, to musím udělat právě takhle. Snížit se až na úroveň těch nejnižších, až na úroveň otroků a sluhů. Snížit se až k patám lidské špíny – a odtud začít s vaší očistou. Ještě tomu, Petře, nerozumíš. Ještě nevíš, oč jde, ale potřebuješ to. Potřebuješ očistu, která se mnou přichází; očistu z lásky, očistu, kterou můžu dát jenom já.

Víte vy už trochu, co jsem to pro vás udělal?...

3. *Porozumíte, až bude po všem, až bude dokonáno.* Sledujte tedy závěr Ježíšova příběhu - zradu, zatčení, a ukřižování – odsud, z pohledu této hodovní síně, kde umývá učedníkům jejich špinavé

nohy. Až bude ten příběh skoro na konci, svléknou Ježíši opět jeho plášť a popravčí četa se o něj bude dělit.

Takhle tedy Ježíš umírá – jako služebník, jako jedinečný, zvláštní služebník Boží lásky. Umírá bez pláště, umírá ve službě. Ve službě lásky, která se noří i do nejhorší lidské špíny. Ve službě očisty, kterou nikdo jiný s takovou důkladností neposkytne. Takhle on miluje ty své – až do úplného konce.

Víte vy, co jsem to pro vás udělal?...

Nám tu očistu připomíná křest. Voda křtu nás spojuje s vodou toho lavoru, kterou Ježíš omýval nohy učedníkům. Dosvědčuje, že i nám patří ta očista, co začíná od paty lidské špíny. Dosvědčuje nám lásku, která se neodvrací od nechutností lidských vin ani od lidských bolestí a únavy. Dosvědčuje službu lásky, službu až na smrt, službu dokonalou a dokonanou.

A dosvědčuje nám i budoucnost - která se nám díky Ježíšově službě otevírá:

4. Ježíšovo omývání otevírá zaslíbenou Boží budoucnost. Otevírá Boží království. Království nefrázovité a nekýčovité lásky: *Jestliže tě neumyji, nebudeš mít podíl se mnou.*

Tady si vzpomeňme na jiného Jošuu – na Jozua, který vedl lid Izraelský skrze vody Jordánu do zaslíbené země, a pak jim v té zemi svobodného a laskavého žití rozměřil každému jeho podíl. K téhle budoucnosti otevírá Ježíšova služba cestu.

Když přijmeme službu, která neuhýbá před lidskou špínou ani před lidským nepřátelstvím, službu, kterou nás Ježíš z lásky očišťuje a staví na nohy, smíme se k té budoucnosti vydat. Smíme vidět, že díky Ježíšově službě i my na ní máme podíl. Máme podíl na budoucnosti, kterou vydobyla a otevřela Ježíšova služba. Máme „rezervovanou parcelu“ v království nefrázovité a nekýčovité lásky.

Pamatujme na to právě tehdy, když si říkáme, že služba z lásky nemá budoucnost. Pamatujme na to, když nám připadá, že jít za Ježíšem nikam nevede. A pamatujme i na to, že když už nás na té cestě bolí nohy a jsme utahaní a naštvaní jak Izraelci na cestě do zaslíbené země, že Ježíš nám ty nohy omývá. A staví nás na nohy a vede zas o kus dál. Takhle nás pak může občerstvit večere, která chce právě

jeho službu lásky připamatovat; ta večere, k níž zve slovy "to čiňte na mou památku".

Ale ještě než se k ní i o těchto svátcích vydáme, nechejme ještě jednou zaznít tu klíčovou velkopáteční otázku „Víte vy, co jsem to pro vás udělal?“ a všimněme si poslední odpovědi:

5. Příběh Ježíšovy očištné služby nás očistil k službě druhým: Jestliže tedy já jako Pán a Mistr umyl jsem nohy vaše, pak i vy máte jeden druhému umývat nohy. Příklad totiž dal jsem vám, abyste tak, jak jsem já učinil vám, činili i vy.

My, co pro nás Ježíš vzal lavór a nejprve svlékl plášť a pak dal i svůj život, my, co jsme směli s údivem, nevěřícím úžasem a nakonec vděčně přijmout tuhle službu lásky, my jsme teď - podle našeho Mistra – povinováni vzájemností. Rozumíme-li mu, víme-li už, co to pro nás udělal, dáváme se do služby druhým. A sloužíme jim právě i v tom každodenním zápachu, špíně, prachu cest, únavě otláčených nohou.

Mimochodem, je v tom docela aktuální symbolika. Když někomu doslova či přeneseně umyji nohy, dávám tím najevo přijetí: Jsi tu vítaným hostem. Ale taky mu zároveň pomáhám, aby se pak po večeri sám mohl na ty nohy postavit a další ráno se – na vlastních nohou – s chutí vydal dál. Ježíšovská služba nechce z druhých udělat závislé, pasivní objekty péče, na kterých se jednou za čas budeme realizovat - a bude nám dobře u srdce. Je to služba, která se neodvrací před bídou a vysílením, tak jak na druhého zrovna dopadly, podrazily mu nohy a zbavily ho síly. Všimne si jeho nouze, nepovyšuje se nad ni, klekne si k němu - a staví ho na nohy, vypraví ho znova do života, na jeho cestu. A třeba poradí, jak o ty nohy pečovat lépe, aby vydržely trochu delší štrapáci... Když se občas bavíme o tom, jak provozovat diakonii, křesťanskou službu, tady máme přesnou a aktuální inspiraci.

Víte vy, co jsem to pro vás udělal? ptá se Ježíš a nakonec odpovídá: Dal jsem vám příklad. Příklad služby, který jsem naplnil svým životem a za který ručím svou smrtí.

Vy se tím příkladem smíte s důvěrou inspirovat a vědět: Tu velikou službu našeho Mistra a Pána, služebníka Božího Ježíše, smíme žít, sdílet a předávat. A tak dosvědčovat, že víme, co pro nás Ježíš udělal.

Amen

MODLITBA

Pane Ježíše Kriste, na cestě služby Otci jsi nám přiblížil a otevřel Boží Království. I nám dáváš okoušet jeho radost, nadějnost a novost. Děkujeme za tvoji službu, za vše, čím nás obdarováváš ve svém Slově i u svého stolu, za dary, které staví na nohy, očišťují a uschopňují nás. Tak inspiruj naše slova, činy a vztahy k druhým. Duch svatý ať nás drží na cestě obnoveného lidství a naděje království tvého Otce. Amen

PÍSEŇ č. 324 Pane, ty jsi hoden chvály

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš nebeský Otče, vyslyš nás, když předkládáme tyto prosby: V příběhu tvého Syna poznáváme, jak ti záleží na pohrdaných, odkopnutých. Prosíme, ať tvá záchrana dosahuje i k lidem, jejichž život ničí zpuštění a nespravedlivost mocných.

Příběh kříže otevírá oči pro závažnost služby. Prosíme za ty, kdo slouží potřebným, za dobrovolníky i pracovníky v nemocnicích a sociálních ústavech. Prosíme za ty, kdo pracují v Diakonii i ve všech podobných organizacích.

Ježíšovu službu lásky odmítli mocní a sebejistí. Předkládáme ti osoby a osobnosti, které si zakládají na vlastní důležitosti a nepostradatelnosti, na svých zásluhách. Prosíme za ty, kdo propadli pokušení diktovat druhým, co je pravda.

Kristův kříž odhaluje obnovující a nadějnou moc tvé spravedlnosti. Prosíme za ty, kdo rozsuzují vinu a nevinu, kdo mají chránit lidi před násilím. Prosíme za pokoj a spravedlnost a lidskou důstojnost pro obyvatele zemí, kde vládne útisk i teror.

V Kristově příběhu dáváš pocítit svou předivnou blízkost. Prosíme za ty, kdo o Velikonocích zůstávají v odloučení od svých rodin, v nemocnicích, v domovech důchodců, ve věznicích.

Pro Ježíše Krista, našeho Pána, který s tebou a s Duchem svatým vládne navěky, tě prosíme: Smiluj se nad námi. A přijmi i tuto naši modlitbu, když tě společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Milovaní, milujme se navzájem, neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná. Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. – Milovaní, jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat. (1J 4,7.9-11)

POŽEHNÁNÍ

Budiž s vámi milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce, i od Pána Ježíše Krista, Syna Otcova, v pravdě a v lásce. Amen

PÍSEŇ č. 311 Kristus, příklad pokory (7-8)

EVANGELIUM O VZKŘÍŠENÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! Hospodin dal poznat svoji spásu, zjevil před očima národů svoji spravedlnost, na milosrdenství se rozpomenul, na svou věrnost domu Izraele. Spatřily všechny dálavy země spásu našeho Boha. (Ž 98,1-3) Haleluja!

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Náš Pane, děkujeme ti za tuto neděli i za to, že její část smíme prožít zde v kostele, ve společenství církve, ve tvé blízkosti, u tvého Slova. Jsme obyčejní lidé, ale ty jsi nás pozval a my jsme zde a s vděčností si uvědomujeme, že o nás stojíš. Chceš nás mít u sebe, protože nás máš rád.

Přicházíme plni svých myšlenek, plni toho, co jsme prožili v uplynulých dnech. Jsme tu s tím, co se nám podařilo a co nám udělalo radost, jsme tu i s tím, co nás bolí a tíží, co nás naplňuje otázkami, starostmi i nejistotou. V rodinách, v osobním životě, ve společnosti. Přicházíme i s tím, co jsme udělali špatně, v čem jsme zklamali tebe i jiné lidi, co nás mrzí a čeho je nám líto. Nejsme horší než druzí, ale v zrcadle tvého Slova při sobě shledáváme nejednu špatnost. A ty vidíš i to, co nám při našem sebezpytování uniká. Prosíme tě, buď nám milostiv.

Náš Pane, chtěli bychom tyto dny prožít tak, aby byly nejen pěkné a plné pohody, ale abychom v nich od tebe přijali to nejdůležitější, co potřebujeme – pro sebe pro své rodiny i pro druhé lidi. Chtěli bychom nově prožívat radost z tvého vzkříšení. Chtěli bychom přijmout novou jistotu tvého odpuštění. Chtěli bychom mít

méně strachu a víc jistoty a naděje, pro sebe i pro druhé. Ty víš, jak to všechno potřebujeme. Věříme, že nám nic z toho neodepřeš, a že nás tvé požehnání bude provázet i v dalších dnech, pro dobro všech lidí kolem nás i ke tvé chvále. Tobě díky, tobě buď čest i sláva, nyní i vždycky.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z První epištoly apoštola Pavla Korinským poslyšte z 15. kapitoly verše 12. až 22.:

Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen...

PÍSEŇ č. 523 Ježíš živ jest i já s ním

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou první dva verše z 15. kapitoly První epištoly apoštola Pavla Korinským:

Chci vám připomenout evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, a skrze něž docházíte spásy, držíte-li se ho tak, jak jsem vám je zvěstoval – vždyť jste přece neuvěřili nadarmo.

Také v korinském sboru se našli lidé, kteří o Kristově zmrtvýchvstání pochybovali. Jim v první řadě, ale i nám všem věnuje apoštol Pavel obsáhlou kapitolu, jejíž úvod a část jsme před chvílí slyšeli. Hned v první větě připomene tři věci.

Předně: zvěst o Kristově zmrtvýchvstání je *evangelium*. Ne tedy pouhá informace, kterou by člověk měl vzít na vědomí; nejen část věrouky, se kterou by se měl jako křesťan seznámit, nýbrž dobrá zpráva, kterou si člověk smí osobně přivlastnit a z ní žít; povzbudivé poselství, při jehož slyšení si člověk s ulehčením vydechne, jako když z něho spadne nějaká tíha. Kristus vstal, Bůh ho vzkřísil, a to je i pro mne důvod ke klidu, k radosti a ke zpěvu!

Dále: Toto evangelium je *základem, na kterém stojíme*. Základem, na němž stojí všechno křesťanství, s nímž víra stojí a padá. Apoštol dokonce řekne: „Jestliže nebyl Kristus vzkříšen, je naše zvěst

klamná a marná je i vaše víra.“ Kdyby Kristus nevstal z mrtvých, tak by všechna naše víra a zbožnost byla jako dům postavený na písku. (Dům, který se při náporu smrtelné vichřice zhroutl.) Nevstal-li Kristus, nemá-li křesťanská víra základ v tomto Božím činu, který se udál onoho velikonočního rána, pak je to všechno jenom přirozené lidské náboženství. Jedno z řady těch, co lidé vymysleli, aby nějak povznesli svého ducha a přizdobili každodenní všednost. A pak by i všechno naše kázání (to první apoštolské i to naše současné) bylo klam a marnost. Tady je to skutečně buď anebo: Buď křesťanství s Kristem zmrtvýchvstalým, nebo sebeklam či náboženská hra! Bůh se však vložil do našeho příběhu, a tak jako dovolil Ježíšovu smrt, tak ho také vzkřísil. A proto smíme pokračovat dál – i v tomto kázání.

Třetí část úvodní věty pak zdůrazní, že Kristovo vzkříšení je *událost, skrze niž docházíme spásy*. Když Bůh vyvedl z hrobu Ježíše, nebyl to jen mocný čin, jímž zachránil svého jednorozenného Syna a ve kterém si to definitivně vyřídil se svým satanským nepřítelem. Nebyl to jen děj, nad nímž se (jako z velké Boží výhry) mohlo radovat nebe se všemi anděly a nebeskými zástupy. Kristovo vzkříšení se bezprostředně týká i nás lidí, jednoho každého. Tímto dějstvím vrcholí Boží dění na záchranu světa; tímto činem je dovršeno vše, co bylo potřeba učinit pro vysvobození člověka z moci zla a pro záchranu všeho stvoření. Apoštol to vyjádří tak, že skrze tuto událost my lidé docházíme spásy. A právě o této spáse jsou následující verše.

Nejprve tu slyšíme, jak ta spása přichází, jakými cestami se k nám dostává. Apoštol stručně zopakuje Kristův příběh, a přitom se tam vícekrát ozve, že se to stalo *podle Písem*. Tedy tak, jak to bylo už dávno naznačeno na více místech Starého zákona. Nejde tedy o nahodilé události, že by Bůh řešil věci, jak mu právě přišly pod ruku; vše mělo už dávno místo v Božích plánech. Abychom my lidé došli spásy, to byla to odvěká Boží vůle, kterou už dávno před Kristovým příchodem (byť zatím jen náznakem) vnímali Boží svědkové, vedení Duchem Božím. Čteme-li v Bibli o něčem, že se to dalo „podle Písem“, tak z toho na nás dýchne jistota, spolehlivost, pocit bezpečí. Žádný shluk náhod, žádné (víceméně náhodné) příznivé okolnosti; nic, co by Bůh musel řešit na poslední chvíli (jako nějaké nouzové východisko), nýbrž záměr, který mu už dávno ležel na srdci. Takový

ráz, takové odvěké zakotvení v Boží mysli má i Kristova smrt a vzkříšení, skrze něž docházíme spásy.

Současně je tu ukázáno, jakou roli máme my lidé v tom, aby tato spása přišla až k nám: Toto poselství se k nám nedostalo nějakým nadpřirozeným způsobem. Zpráva o Kristově vzkříšení k nám přišla velmi lidskou cestou: *díky lidskému svědectví*, od člověka k člověku. Zmrtvýchvstalý se zjevil lidem, ženám, učedníkům i dalším, a ti to pověřili dál. To je způsob, jak se šíří evangelium o vzkříšení: od úst k ústům. Nemáme víc než mluvené slovo. Ale je to slovo, svědectví, za nímž ten svědek stojí; ručí za ně celou vahou své osobnosti. Není to žádné „prý“ nebo „tak nějak“, „nejspíš“ a „možná“. Je to vyjádření typu „já jsem přijal“, „já jsem odevzdal“, až bychom řekli: „zde stojím a nemohu jinak“.

A ještě další věc apoštol nezapomene zdůraznit: že toto evangelium spásy není nic samozřejmého, ale že je máme vnímat jako *projev velké Boží milosti*. Tak je pro sebe přijímal on sám, tak se o tom vyjadřoval a tak nám v tom dal příklad. V jeho svědectví jsou takové výrazy jako „nejsem hoden“, „milostí Boží jsem to, co jsem“. Podobná pokora (vědomí, že to není nic samozřejmého) sluší i nám: přichází ke mně něco, co si nezasluhuji, co jsem si neodpracoval, nač skutečně nemám nárok, co snad ani nejsem s to plně pochopit, ale co mi Bůh přece dává. Mně, který bych si – podle toho, jak asi musím v Božích očích i s celou svou zbožností vypadat – zasloužil spíš něco jiného než tak draze zaplacenou spásu.

Ale teď už, v čem konkrétně spása spočívá. Apoštol uvádí dva příklady, dva konkrétní důsledky Kristova vzkříšení.

1. Nejprve mluví *o našem zmrtvýchvstání*. V tom smyslu, jak to máme i v apoštolském vyznání víry: „věřím těla z mrtvých vzkříšení“. „Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. Jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání; jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života.“ Jak přichází smrt, to víme. S tím máme i bezprostřední zkušenost. Tady apoštol slibuje, že nám díky Kristu právě tak bude dán i nový život. Ano, podlehneme smrti a zemřeme, ale to vítězství smrti nad námi bude jen velmi dočasné, neboť i při nás (tak jako při Ježíšovi) prokáže Bůh svoji moc a vzkřísí

nás k novému životu, v němž nás už nic nebude dělit od nebeského Otce.

Vzápětí pak apoštol vysvětlí, jak to máme chápat: ne jako pokračování tohoto života, ale jako novou skutečnost, nové stvoření. Co je uloženo do země, to je chatrné, slabé, nemocné, zranitelné (tak jak to máme nejedou před očima). On však stvoří všechno nové; apoštol užije výrazu „duchovní“, to znamená dokonalé, čisté, co už nebude ničím pokazeno a ohroženo: ani hříchem, ani bolestí, ani smrtí, ani žádným jiným zlem. Víc apoštol nepoví, abychom nespekulovali a nevymýšleli si své doplňky, které by byly jen zavádějící. To hlavní však vyhlásil jasně: Kristus vstal, a to znamená, že smrt ani pro nás neznamena konec.

2. Současně však apoštol ukazuje, že k této spáse (má-li být úplná, nemá-li v ní něco chybět), nutně náleží ještě další věc, totiž *odpuštění hříchů*. Což není méně důležité než samotné vzkříšení. Být vzkříšen, to znamená i octnout se tváří v tvář Bohu, spravedlivému Soudci. A když pomyslíme na svůj život a na to mnohé, čím jsme Pána Boha zarmoutili, a když víme, že on (jak tentýž apoštol řekne) odplatí jednomu každému podle skutků jeho – jak bychom my, lidé tak pokazení hříchem, mohl při setkání s Bohem obstát? (Než vstát a jít vstříc odsouzení, nebylo by pak nakonec lépe zůstat v hrobě a už nikdy se neprobudit?) Máme-li díky Kristu vstát z mrtvých (a díky Bohu za tuto jeho milost), pak se na tento okamžik můžeme těšit jedině, bude-li nám dáno zároveň i odpuštění hříchů. A právě to se podle Pavla stane, a stane se to díky Kristovu vzkříšení. Jeho zmrtvýchvstání je potvrzením jeho oběti za naše viny. - Tyto dva přímé důsledky Kristova zmrtvýchvstání (vzkříšení a odpuštění hříchů) apoštol jmenuje.

Ale právě tak smíme dosah Kristova zmrtvýchvstání vztáhnout i na všechno ostatní, co patří k našemu křesťanství. Kristovým zmrtvýchvstáním Pán Bůh potvrdil, že to všechno, co nám Ježíš přinesl, co kázal, k čemu vedl, co slíbil, co od něho přijímáme a na co se spoléháme, je pravda. K tomu všemu řekl Pán Bůh své ANO, když Ježíše vzkřísil z mrtvých. A že tedy to vše, s čím Ježíš přišel, nekončí jeho smrtí, že to nejsou jenom ušlechtilé, leč neuskutečnitelné ideály, nýbrž že to skutečně platí. A že to platí i na tomto našem světě. A že to

nekončí jeho odchodem z tohoto světa. Naopak, jeho dílo žije a pokračuje, a je to dobrá, a spolehlivá a nadějná cesta i pro nás a pro tento čas.

To všechno Bůh potvrdil, když vzkřísil Krista z mrtvých. Kdyby nebylo Kristova vzkříšení, bylo by všechno naše náboženství jako na vodě. Ale on vstal a my smíme mít jistotu, jdeme-li za ním, že jsme na správné cestě. Díky tomu smíme mít pocit bezpečí a můžeme pokojně myslet i na budoucnost nejposlednější: Že při onom slavném probuzení do nového Božího dne, při setkání se svatým a spravedlivým Bohem, v té kritické chvíli, kdy půjde o všechno, nezůstaneme sami; že se jako naše záštita, jako náš obhájce, jako náš spasitel před nás postaví živý, zmrtvýchvstalý Pán a prohlásí: Ti jsou moji, za ně a za jejich hříchy jsem již zaplatil, já už jsem to za ně vyřídil, vzal jsem to na sebe. A proto smíme (i ve své lidské chatrnosti a nestatečnosti) žít své dny s nadějí, beze strachu, bez hrůzy ze všeho možného, ale se vztyčenou hlavou; a opakovat si: Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista! Amen

MODLITBA

Svatý Bože, kolik vzácných věcí je v tom dnešním evangeliu obsaženo! Dej, ať se nám z toho nestane laciná náboženská útěcha. Nechť nás tvůj Duch naplňuje pevnou vírou, že to vše skutečně platí: nechť nás neopouští jistota dobrého skončení, nechť v nás roste naděje i pro tento život, dávej nám moudrost i sílu pro dobré lidské usilování, tak abychom mohli žít svůj život beze strachu, s vědomím tvé blízkosti i v jistotě, že nás nikdo a nic nemůže odloučit od toho, co jsi pro nás v Kristu připravil. Amen

PÍSEŇ č. 350 Přemohl Ježíš smrti noc

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, na tomto našem světě je mnoho temných míst, a ta všechna mají být prozářena světlem tvého vzkříšení. Aspoň některá z nich ti přinášíme v této přímluvné modlitbě.

Prosíme za umírající a za ty, kteří jsou už dlouho upoutáni na lůžko, i za všechny, kdo se o ně starají nebo žijí v jejich blízkosti. Prosíme, posiluj je a naplňuj jejich dny pokojem a důvěrou ve tvoji blízkost.

Prosíme za lidi, kteří se nečekaně octli v situaci, na kterou nebyli připraveni: ztratili zaměstnání, dolehla na ně nouze, uslyšeli zlou zprávu, byli zaskočeni nečekaným vývojem událostí ve svém životě. Posilni je a veď k dobrým rozhodnutím, nedopusť, aby ztratili nadějný pohled do budoucna.

Prosíme za oblasti světa, kde často dochází k neštěstím a katastrofám. Smiluj se a zasáhni, aby byli lidé ušetřeni těchto hrůz. Dej moudrost, jak lze aspoň trochu tomu všemu čelit. Veď nás všechny k lásce, abychom uměli jedni při druhých stát a pomáhat si.

Prosíme za lidi, kteří se nedokáží vymanit z nepřátelství, zloby a hněvu. Vysvobod' je z těchto pout a veď je ke smíření a obnově vztahů.

Prosíme za lidi, kteří neobstáli v pokušeních a zkouškách, byli zaslepeni mocí, vysokým postavením, pýchou nebo jinými podobnými pošetilými věcmi. Navrať je k pravému a dobrému lidství.

Prosíme i za to, aby církev a prostředí křesťanů bylo místem, kde se dějí dobré věci, k růstu víry, lásky i naděje, v pravdě a v moci tvého Ducha. Společně tě prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pana Ježíše Krista. A tak moji milovaní, buďte pevní, nedejte se

zvíkat, buďte stále horlivější v díle Páně. Vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná. (1K 15,57-58)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 660 Buď Bohu všechna sláva, čest

O UHAŠENÍ ŽÍZNĚ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď se všemi vámi!

*Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál?
Hospodin je záštita mého života, z koho bych měl strach? Mé
srdce si opakuje tvoji výzvu: „Hledejte mou tvář.“ Hospodine,
tvář tvou hledám. Hospodine, ukaž mi svou cestu, ved' mě
rovnou stezkou! (Ž 27,1.8.11a) Amen*

PÍSEŇ č. 182 Pán Bůh je síla má

MODLITBA

Náš nebeský Otče, děkujeme, že se nemusíme nechat zviklat tím, když lidé kolem nás v tebe nevěří, nic od tebe nečekají, nepočítají s tebou. Ty nás vždy znovu utvrzuješ, že se ti tvé stvoření nevymklo z rukou, že ani veškerý lidský nevděk a všechno odvrácení se od tebe nemůže zlomit tvou milost a štědrost.

Náš Pane Ježíši Kriste, nástrojem tvého díla v tomto světě jsou naše nedokonalá církevní společenství. My máme být těmi, kdo tvé evangelium ponesou dál a kdo budou druhým ukazovat, jak přicházet k tobě. Zvolil jsi tento způsob zvěstování evangelia, prostý síly, obyčejný a často nedokonalý, přestože tobě je dána všechna moc na nebi i na zemi. Děkujeme, že s námi počítáš a žes nás zapojil do svého díla.

Duchu svatý, uváděj nás na správné cesty, působ skrze nás všechno dobré, co je třeba vykonat, vše, co je milé v nebi i prospěšné na zemi. Dej nám sílu překonávat překážky, odolávat pokušením i nést pohanu a trápení pro jméno Kristovo.

Tobě, Bože Otče i Synu i Duchu svatý buď sláva po všechny věky. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Jako první čtení poslyšme, co je zapsáno v Druhé knize Mojžíšově, zvané též Exodus, v kapitole 17., v prvních sedmi verších:

Celá pospolitost synů Izraele táhla z pouště Sínu od stanoviště ke stanovišti podle Hospodinova rozkazu. ...

PÍSEŇ č. 554 Kdo Bohu ve všem oddává se

KÁZÁNÍ

Základem kázání nám budou slova Evangelia Janova. Z kapitoly 7. uslyšíme verše 37., 38. a první polovinu verše 39.:

V poslední, velký den svátků Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra,“ jak praví Písmo.“ To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili.

Svátky, o nichž je řeč v evangeliu, jsou svátky stánků. Svátky na připomínku putování Izraele po poušti. Vzpomínka na čtyřicet let, kdy byli Izraelci odkázáni na Boží péči a na Boží vedení. Bůh je sytil i napájel. Tam, kde nebyla voda, v pustinách otevíral Hospodin sám svému lidu vodní zřídla.

Proto mluví Ježíš o těchto svátcích o vodě pro žíznící. Je to motiv, který k nim patří. Motiv Božího jednání ve prospěch přežití Božího lidu. Boží záchrana tu vypadá konkrétně jako dar vody na poušti. Slyšeli jsme to z prvního čtení.

Ježíš navazuje na to, co se o svátcích pro Izraelce zpřítomňovalo, na to, co je pro ně v ten poslední, velký den svátků živé. Volá žíznící k sobě, volá k pramenům vod živých.

Málokdo z nás asi cestoval přes poušť. Dokážeme si něco takového, jako je žízeň na poušti, kde je voda jenom někde, kde je voda tak velmi vzácná, dokážeme si to vůbec představit? Když nám v našich bytech, v našich domech na několika místech voda teče, ba tryská přímo ze zdi. Ani nemusíme do té zdi mlátit holí, stačí jen lehce otočit kohoutkem. Co víme o žízni poutníků pouští? Co víme o životě lidí bez dostupného zdroje pitné vody? Snad jen to, že pro ně Člověk

v tísní pořádá dlouhodobé sbírky, aby někde v Africe a v Afghánistánu za ty peníze mohli vybudovat studny. Copak víme, jaká je to žízeň, která tvoří hranici mezi životem a smrtí?

Právě o tom ale mluví příběh z knihy Exodus. A mluví o tom i Ježíš. Používá příběhu poutníků, kteří v poušti žízní, jako obrazu pro naše lidské životy. Mluví o žízni jako o stavu v životě, kdy nám něco podstatného pro život chybí, kdy se pohybujeme na samotné hraně zahynutí.

Kdo je dneska ten, který trpí touhle obraznou žízní? Lidé, kteří nevědí, co si počít se svým životem. Zkusme nastínit příklad. (Veškeré podobnosti s jakoukoli konkrétní osobou jsou, prosím, opravdu náhodné.)

Kdo dnes trpí žízní? Na první pohled lidé, kterým nic moc nechybí. Vcelku spořádaná rodina, ráno do práce, večer domů. Od pondělka do pátku práce, práce, práce. V sobotu zahrada, úklid. V neděli nákup, fotbal, v lepším případě i rodinný výlet. A v pondělí zase práce. A proč? Co z toho? Kde je nějaká náplň života? Aby bylo proč žít, chce to nějaké vzrušo, nějakou zábavu. Posedět s kamarády, zajít na pívko. Časem to nějak nestačí. Chtělo by to zkusit něco „ostřejšího“. Nějaký adrenalin. Silnou motorku. K motorce by se hodila nějaká štíhlá, mladá - ne ta moje stará. Člověk zkusí něco nového, může, má na to. Ale časem to přestane zabírat. Už to není nové, už to není ono, vzrušení opadá, nefunguje to. A chce to zase něco víc, něco novějšího, neboť to, co bylo kdysi nové, zastaralo. A právě to je výraz skutečnosti, že vlastně tomu životu něco chybí. Není to poznat na první pohled, ale zeje tu velká černá díra, která se stále zvětšuje. Je tu cítit žízeň, kterou se nedaří a nedaří uhasit a stává se stále palčivější. Snad všechno už máme. Nic špatného a hrozného jsme neudělali, aspoň si toho nejsme vědomi. Děti jsme slušně vychovali a jakž takž zabezpečili. Ale přesto zůstává žízeň. A stále se zvětšuje, stává se trýznivější.

A Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije!“ Ježíš nabízí recept na uhašení žízně. Pít. Nabízí vodu, která žízeň uhasí. Vodu, která časem nepřestane fungovat, která nepřestane být tím pravým, která nebude muset být nahrazena něčím dalším, něčím novým. Protože když člověk pije u Ježíše, zjišťuje, že každým

douškem je to lepší a lepší. Že čím déle od něj čerpám, tím větší užitek z každé kapičky mám. (Jelikož se pohybujeme na půdě Janova evangelia, můžeme si snad dovolit i říci: Ježíš nabízí na uhašení naší životní žízně vodu, která se změní ve výborné víno.)

My jsme nejspíš vycvičení reklamou, abychom se na takové zaručeně výhodné nabídky dívali velmi opatrně. A co nás to bude stát? O tom tu řeč není. Nikde to nenajdeme tučným a velkým písmem napsáno. Ale v případě Ježíšově to nenajdeme ani maličkými písmenky na druhé straně vzadu dole. Nás to nestojí nic, protože bychom to stejně nedokázali ničím splatit. Tahle nabídka je zcela gratis. Sola gratia - pouhou milostí.

Žíznící se mohou napojit, hladoví se mohou nasytit, obtížení břemeny naleznou odpočínutí, toužící po lásce ji naleznou. Kdo chce svůj život pevně zbudovat, nalezne u Ježíše pevný základ, pevný jak skála. Bloudící v temnotě uvidí světlo, poutníci dojdou do cíle, naleznou svůj domov.

„Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije!“ A pak Ježíš pokračuje. A ten svůj obraz ještě rozvíjí. Posouvá jej dál. „Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra“, jak praví Písmo.“ Tohle již není o žíznících, o těch, kdo hledají zdroj k uhašení trýzně z žízně. Ježíš mluví dál o těch, kdo se stanou studnicí, pramenem, zřídlem pro druhé. Jak to spolu souvisí?

Každý, kdo uvěřil v Ježíše, kdo se na něj spolehl, kdo k němu přišel, byl také někdy tím, kdo měl žízeň. Ta žízeň totiž patří neoddělitelně k lidskému životu. Nelze nemít žízeň, ale lze ji uhasit. Nelze po vodě netoužit, ale lze vodu pít. Ti, kdo přicházejí na Ježíšovo zavolání k němu a pijí, to jsou ti, kdo mu uvěřili. A ti nejenom že uhasí svojí vlastní žízeň, ale stávají se prameny živých vod pro druhé. Z jejich nitra poplynou proudy živé vody, pověděno slovy Písma, která tu cítuje Ježíš.

Když člověk čerpá a napájí svůj život od Ježíše, nezůstane stejný. Ale stane se s ním proměna. Není to už jenom ten, kdo pořád něco požaduje a hledá, ale stává se tím, kdo dává, kdo dává druhým nalézt.

Ježíš už dnes s námi není tak, jak tomu bylo při té evangeliem zmiňované slavnosti stánků. Ale přesto jej smíme nalézt. Díky lidem,

kteří v něj uvěřili a stali se prameny vody živé. Chceme-li dnes přicházet k Ježíši, chceme-li dnes zaslechnout jeho volání a nalézt jeho obdarování, chceme-li svůj život napojit nadějí, láskou a vírou, pak je to možné právě skrze ty, kdo mu uvěřili. Z jejich nitra plynou proudy vod. Od toho tu jsme jako církev, to je naším posláním a úkolem.

Nakonec jsme ještě evangelistou Janem poučení, kde se to v nás, v našem nitru, bere. Abychom si snad o sobě nezačali přespříliš myslet. Abychom nezačali vyzdvihoval a zbožňovat to naše nitro, ty naše kvality. Abychom se nestali ve svých vlastních očích důležitějšími, než ve skutečnosti jsme. To vše bylo řečeno o Duchu, kterého máme jakožto věřící přijmout. Užitek, který neseme, pramení z Ducha, kterého vyhlížíme v naději, že je nám pro stále platná zaslíbení darován. Naše nitro se smí stát příbytkem Ducha, my se smíme stát jeho nástroji. Jako jednotlivci, ale i jako celek církve. Zřídlo vody živé je skutečností jedině díky přijatému Duchu Božímu.

Amen

MODLITBA

Přicházej tedy, Duchu svatý, přicházej i k nám a proměňuj nás! Abychom dokázali směřovat žiznící k vodám. Učiň nás těmi, kdo od Ježíše naplno čerpají a z jeho hojnosti a bohatství rozdávají dál. Amen

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážená

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, ty ses stal pramenem vody živé skrze službu, prokazování lásky a skrze ponížení a utrpení. Na tuto cestu voláš i svou církev.

Přimlouváme se za tvou církev, aby se tvé cestě nevzpouzela, aby sebe nechtěla víc vyvyšovat nad tvé dílo a činit se důležitější, než je služba, k níž je povolána.

Přimlouváme se za ty, kdo stojí ve službě, aby čerpali ze zdroje Ducha svatého a nikdy tak nevyschla jejich síla, neochladlo jejich nadšení a láska.

Přimlouváme se za ty, kdo žijí po smyslu života, kdo hledají směr pro svou životní pouť, kéž jim dokážeme ukázat k tobě.

Přimlouváme se za ty, kdo si myslí, že svou žízeň mohou uhasit hromaděním majetku a neustálým kolotočem zábav a požitků. Dej jim poznat jejich omyl, zavolej si je k sobě.

Přimlouváme se za ty, kterým jsi byl vždy nablízku a pomáhal jim: za hříšníky, za nemocné, za vdovy a sirotky, za zarmoucené, za opuštěné a vystrčené na okraj. Kéž i dnes jim dokážeme zvěstovat blízkost Božího království, kéž poznají, že to nejsou jen slova, ale je jim dáno prožít tvou osvobodivou a pečující lásku.

Přimlouváme se za všechny, kdo při pohledu na množství bídy a zla ve světě propadají panice, nevěře a beznaději. Dej jim poznat sílu víry a naděje, která v tobě do světa přichází a která v tobě přemáhá svět.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Ti, kdo dělají jen to, co sami chtějí, tíhnou k tomu, co je tělesné; ale ti, kdo se dají vést Duchem, tíhnou k tomu, co je duchovní. Dát se vést sobectvím znamená smrt, dát se vést Duchem je život a pokoj. Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží. Nepřijali jste přece Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče! (Ř 8,5n.14n)

POŽEHNÁNÍ

A poslyšme ještě slova zaslíbení, ve kterých je nám zvěstováno požehnání:

*Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách
vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada
zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí. (Iz
58,11)* Amen

PÍSEŇ č. 177 Nuž Bohu děkujeme

PROTO KLEKÁM NA KOLENA

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen

*Hospodine, utíkám se k tobě, kéž nejsem navěky zahanben;
pomoz mi vyváznout pro svou spravedlnost! Skloň ke mně své
ucho, pospěš, vysvobod' mě, buď mi skálou záštitnou, buď
opevněným domem pro mou spásu. Tys můj skalní štít a pevná
tvrz má, ved' mě pro své jméno a doved' mě k cíli. (Ž 31,2-4)*

Amen

PÍSEŇ č. 169 Pánu novou píseň zpívejte (1-5)

MODLITBA

Hospodine, náš Pane a Bože, od tebe jako dar přijímáme nejen nový den, do kterého jsme se probudili, ale také tuto chvíli, čas bohoslužeb, kdy smíme být jedni s druhými před tvou tváří. Přišli jsme každý odjinud a přinesli jsme si své myšlenky, své starosti, své touhy i svá zklamání. Sám nejlépe víš, čeho jsme plní, co nás zaměstnává a zneklidňuje. Víš, co se odehrává v našem nitru; všechno to, čím žijeme. Víš o našich radostech i smutcích, víš o našich snahách i tajných přáních. Víš o naší víře i nedověře. O věrnosti i roztěkanosti.

Jsmo každý jiný, ale v tuto chvíli se jeden jako druhý chceme setkat s tebou, chceme se nechat oslovit a proměnit. Vždyť u tebe je bohatství, které jinde najít nemůžeme. U tebe je nejhlubší základ našich životů. Ty jsi středobodem všeho. Prosíme, odstraň z našeho srdce všechno, co se ti přičí. Odstraň všechny překážky, které před tebe klademe. Otevři naše nitro zvěsti evangelia. Vždyť jsi ve svém Synu přišel do všech našich starostí, nejistot a zmatků právě proto, abys nás ze vši naší nouze vysvobodil.

K tobě se, Pane Bože, v Ježíši Kristu obracíme a o tvou přítomnost v Duchu svatém tě společně prosíme. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte čtení Písma svatého, jak je zapsáno v První knize Paralipomenon, v kapitole 29., od verše 10. do 20.:

I dobrořečil David Hospodinu před zraky celého shromáždění...

PÍSEŇ č. 637 Díky Bohu vzdejme

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které bude i základem kázání, je z Listu Efezským, z kapitoly 3., od verše 14. do verše 21.:

Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod...

Zkuste si představit, že dostanete dopis. Odesilatelem je někdo z vašich dobrých přátel, se kterým se už dlouhou dobu znáte. Hned v úvodu dopisu dotyčný píše, jak na vás vzpomíná i jak se jemu samotnému daří. Co dělá, kde je. A potom, v další části dopisu, se rozepisuje o svých úvahách a myšlenkách. Seznamuje vás se svými názory. Vlastně takto na papíře pokračuje v rozhovoru, který jste spolu při posledním setkání vedli ústně. A vy čtete, pozorně a pomalu. A najednou – jste právě asi uprostřed dopisu – se zarazíte. Zjistíte, že na papíře před vámi už nejsou pisatelovy úvahy, ale jeho modlitba.

Tak nějak asi působila na první čtenáře Pavlova epištola Efezským. Nejdříve teologické úvahy: slova o Bohu, o Božím jednání v Ježíši Kristu, o církvi a o světě, o tom, co víra člověku přináší. – A potom najednou zničehonic: *Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází všechno nebeské i pozemské, a prosím za vás!*

Modlitba! Všechna naše slova mají své hranice. Jak rádi bychom druhým lidem předali svou víru. Jak rádi bychom je pozvali k Bohu a vysvětlili jim všechno potřebné. Jak rádi bychom rozptýlili jejich rozpaky. Ale ono to nejde. Daří se to jenom zčásti. Neúplně. Přesně tohle si uvědomoval i apoštol Pavel. Posílal své dopisy a v nich vysvětloval, komentoval, obhajoval. Psal je do nejrůznějších stran. A přitom si byl vědom, jak jsou ta jeho slova nedokonalá a omezená.

Jak je v tom svém úsilí bezmocný. Proto se modlí. Kleká na kolena a prosí Boha, aby on sám s Efezskými jednal.

Není tohle i naše zkušenost? Jak často narážíme na všechny své mantinely; na hranice svého vyjadřování i jednání. Jak často si uvědomujeme svou vlastní slabost a nedostatečnost. Na to, že nejsme schopni ani sobě ani druhým v těch nejdůležitějších věcech pomoci. A jak rádi bychom to přitom učinili. Dobrá vůle nám nechybí. Jak moc bychom chtěli, a ono se to nedaří. Snažíme se, ale nejde to. Někdy je to až k uzoufání! Nejde to! – Tohle vědomí nás však nemusí srážet do zoufalství a beznaděje. Ani nás nemusí trýznit a deptat. Stačí, když nás srazí na kolena! A přivede nás k modlitbě. A my se naučíme spoléhat nejen na sebe.

Jsme zváni k tomu, abychom spolu s Pavlem odložili na chvíli pero i dopisní papír a otevřeli se Bohu. Vždyť přece on je tím, od kterého pochází každý nebeský i pozemský rod. On je tím, od kterého pochází všechno živé i neživé. Smíme se otevřít jeho velikosti, jeho majestátu, bohatství jeho slávy. Smíme vstoupit do rozhovoru s ním a pravdivě, bez příkras mu předložit všechno a všechny, které máme na srdci. Tak to přece dělal i král David, když se modlil za svého syna Šalomouna. Tak to dělal i Ježíš, když se modlil za své učedníky.

Pavlův dopis nás vybízí k něčemu velikému: K tomu, abychom odložili Boha jako ideu, jako pracovní hypotézu, jako součást výchovy a tradice. A abychom k němu přistoupili jako k tvůrci všeho. Mocnému a velikému, který dokáže jednat i tam, kde naše slova a činy zmohou jen málo nebo vůbec nic. A jsou to právě všelijaké naše krize, selhání, bolesti a nezdary, které nás srážejí do kolen. Tehdy si více než jindy uvědomujeme svou vlastní nedostatečnost, ale zároveň i velikost toho, v kterého jsme uvěřili. A my mu smíme všechno předkládat a prosit, ne aby za nás věci řešil, ale aby byl s námi v naší nejistotě i bezradnosti. Zkušenost s vlastní slabostí nás může srazit do prachu. Může víru rozmetat na kusy. Ale paradoxně může víru také posílit a naučit nás Bohu důvěřovat více než dosud.

Tak je tomu i v Pavlově epištole. I kdyby se mu sebelépe podařilo napsat, jaký že je ten Pán Bůh a jaké je to jeho jednání se světem v Ježíši Kristu, úspěch není zaručen. Nikde není řečeno, že to efezští křesťané pochopí a přijmou za své.

Proto klekám na kolena před Otcem a prosím, aby se ve vás jeho Duchem posílil a upevnil vnitřní člověk. To je nádherný obraz: Vnitřní člověk! Jako by tím Pavel chtěl naznačit, že to vnější, viditelné na nás a při nás ještě není všechno. A že ani my sami nejsme definováni a určováni jenom tím, jak vypadáme, co děláme, jak se projevujeme, co prožíváme a co se s námi právě ten čas děje. Hebrejské myšlení hovořilo o srdci jako o nitru člověka. Že to je to nejvlastnější jádro naší bytosti. Pavel zase mluví o vnitřním člověku v nás. A modlí se, aby Duch svatý tohoto vnitřního člověka posílil a upevnil. Jinými slovy: Aby naše lidské nitro bylo budováno Božím Duchem.

Takto prosí Pavel za efezské křesťany, kterým se snaží přiblížit biblické poselství. Dobře ví, že tu nejde pouze o racionální záležitost, že to není jen předmět výuky. Ale že je to otázka celé lidské bytosti. Celé osobnosti. A jejího vnitřního růstu. Růstu, který se může po čase zastavit a zakrtnout, ale který také může prospívat. Život víry by měl být touhou a usilováním o to, aby se upevnil a posílil vnitřní člověk. Taková by měla být i naše prosba za sebe navzájem. Abychom byli vnitřně zbudovanými křesťany a ne rozkolísanými a rozervanými jedinci, kteří v ničem nemají jasno. Chvilí s Bohem počítají a za chvíli se k němu zase lhostejně obracejí zády.

Pavel prosí, aby se Božím Duchem upevnilo lidské nitro. Aby byl posílen vnitřní člověk. A dále prosí: *aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích.* To je rozvinutí předchozí prosby. Vnitřní člověk má být posílen tím, že Kristus bude přebývat v našich srdcích. Co k takovým slovům dodat? Snad jen to, že zde jsme u jádra věci. U toho nejdůležitějšího z křesťanského života: Aby Kristus přebýval v lidském srdci. Čeho je naše srdce plné, tím přece žijeme. Co víc si může apoštol Pavel ve vztahu k Efezským přát? Co víc si může přát každý farář, než aby Kristus přebýval v srdcích lidí, kteří přicházejí na bohoslužby? Co víc si mohou přát rodiče, kteří přinášejí ke křtu své dítě? Pokud bude Kristus přebývat v našich srdcích, potom to bude ovlivňovat celé naše další jednání. To je základ. Východisko všeho ostatního.

A Pavel ve své modlitbě pokračuje: *Abyste zakořenění a zakotvení v lásce mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je*

skutečná šířka a délka, výška i hloubka: abyste poznali Kristovu lásku. Nejen sami, ale spolu s ostatními. Protože víra se vždy děje ve vztazích s ostatními lidmi. Proto je tady církev. A my máme s tou částí církve, kterou zde vytváříme (v našem sboru), poznávat všechny souvislosti Kristovy lásky: její šířku i délku, hloubku i výšku. Někdo napsal, že Boží láska je dost široká, aby zahrnula celé lidstvo; je dost dlouhá, aby přetrvala věky; je dost hluboká, aby zasáhla i toho největšího hříšníka; je dost vysoká, aby nás všechny vyvýšila, vytáhla až do nebe. Jiní zase v té šířce i délce, hloubce i výšce vidí obrazně Kristův kříž: Vztyčený od země k nebi, rozepjatý do stran, z jednoho místa objímající celý svět.

To všechno se máme – ne sami, ale spolu s ostatními – snažit poznat. Ale je to vůbec možné? Jde to? Vždyť je to přece nad naše chápání! To dobře ví samozřejmě i apoštol, a také to hned napíše, že *Kristova láska přesahuje každé poznání.* A přece své přátele v Efezu vyzve: I když Kristova láska přesahuje každé poznání, snažte se ji poznat. Ano, hleďte ji co nejvíc pochopit. Usilujte o to, i když ji svým lidským myšlením nikdy plně neobsáhnete. Ale usilujte o to. Čím víc bude váš vnitřní člověk zbudován, čím více bude Kristus přebývat ve vašem srdci, tím hlouběji proniknete do všech souvislostí Kristovy lásky - i když ve své podstatě nám ona vždy zůstane tajemstvím, něčím, co nás nekonečně přesahuje.

Dejte se prostoupit vší plností Boží, uzavírá apoštol. Usilujte o to, abyste byli plni Boha. Výzva, která směřuje téměř k mystickému spojení s Bohem.

Vlastně je ta Pavlova modlitba variací na jedno jediné téma. Jednotlivé věty se navzájem doplňují a rozvíjejí: Duch svatý ať upevní vaše nitro. Kristus ať přebývá ve vašem srdci. Ať pochopíte všechny souvislosti Boží lásky. A poznáte to, co přesahuje každé poznání. Buďte prostoupeni vší plností Boží.

Prosme spolu s Pavlem, abychom byli Bohem zbudováni, formováni a naplňováni. A to stejné máme vyprošovat i pro druhé, pro lidi vedle nás, kteří to potřebují stejně jako my. Tam, kde naše slova nestačí, kde naše úsilí selhává. *Působením své moci může Bůh mezi námi učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit,* uzavírá Pavel svůj oddíl. Může učinit neskonale víc – jen

jde o to, abychom se my k němu upínali, abychom se mu otevírali. Abychom ho prosili a také se učili s jeho působením počítat.

Jemu samotnému buď sláva po všechna pokolení, končí apoštol svoji modlitbu, a pak se opět vrací k obvyklému způsobu, jak se píše dopisy, a pokračuje tam, kde se před chvílí zastavil, když přerušil svoji duchovní výuku a sklonil se k modlitbě. K takovým zastavením jsme zváni také my. Amen

MODLITBA

Hospodine, od tebe pochází každý nebeský i pozemský rod. Prosíme, aby se tvým Duchem posílil a upevnil i náš „vnitřní člověk“, a aby Kristus přebýval i v našich srdcích. Dej, abychom byli zakořenění a zakotvení v tobě a abychom spolu s ostatními uměli pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: abychom poznali Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dali se prostoupit vši plností Boží. Tobě, který můžeš učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, tobě samému buď sláva na věky věků. Amen

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážena

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče! Ty jsi nám dal poznat bohatství své lásky, otevřel jsi nám oči víry a do našeho nitra jsi vložil svého Ducha. Dej, abychom tvou milost nepřijímali nadarmo. Dej, ať jsme zakořenění a zakotvení v tvé lásce. Svým Duchem nás posiluj a upevňuj.

Prosíme za církev. Aby byla místem působení tvého Ducha. Aby byla místem poznání šířky i délky, výšky i hloubky tvé lásky. Aby byla místem setkání s tebou. Tvé moci odevzdáváme i náš sbor. Dej, aby představitelé všech sborů a všech církví žili z tvého Ducha. Aby

jejich „vnitřní člověk“ byl zbudován tebou. Dávej moudrost i rozvážnost všem kazatelům i presbyterům, ved' ke spoluodpovědnosti nás, všechny křesťany. Probouzej v nás touhu po růstu ve víře. Uč nás také zájmu jedněch o druhé, uč nás přimluvným modlitbám za sebe navzájem.

Prosíme za všechny trpící mezi námi. Za ty, kteří trpí smutkem, samotou, odcizením, nepochopením. Za ty, kteří trpí svou bezmocí, nemocí anebo slabostí. Přimlouváme se za všechny malomyslné a bázlivé. Prosíme za všechny, kteří prožívají osobní krize. Za ty, kteří si nerozumí s druhými. S lítostí myslíme na spory manželů a partnerů, na spory rodičů s jejich dětmi, na neshody mezi příbuznými a přáteli, a prosíme: Pane, smiluj se nad námi.

Do tvé ochrany odevzdáváme svět ve kterém žijeme, svět blízký i vzdálený. Přimlouváme se za temná místa tohoto světa. Za místa, kde vládne lidská zloba a nenávist. Za místa bolestí, napětí, za místa chudoby. Prosíme, smiluj se nade všemi. A slyš nás, když k tobě voláme společně slovy Pána Ježíše Krista: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Slova povzbuzení i poslání slyšme z této Ježíšovy modlitby:

Otče, zjevil jsem tvé jméno lidem, které jsi mi ze světa dal... Za ně prosím. Ne za svět prosím, ale za ty, které jsi mi dal, neboť jsou tvoji; a všechno mě je tvé, a co je tvé, je moje. V nich jsem oslaven. Již nejsem ve světě, ale oni jsou ve světě, a já jdu k tobě. Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal. (J 17,6a.9-11)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí. Amen

PÍSEŇ č. 198 Pod ochranou Nejvyššího

O ODPOVĚDNOSTI

VSTUPNÍ SLOVA

Pokoj vám všem, kteří jste v Kristu.

Zpívejte Bohu našemu všichni jeho služebníci, kteří se ho bojíte, malí i velcí! (Zj 19,5) *Amen*

PÍSEŇ č. 191 Svou oslav Pána písni

MODLITBA

Hospodin je ve svém chrámu. Ztiš se před ním, celá země! (Abk 2,20)

Svatý Bože, Stvořiteli vesmíru i všeho, co je v něm, koříme se před tvou velikostí a slávou. Když vidíme všechno tvé dílo, uvědomujeme si, že jsme jen nepatrný prášek toho všeho. Tím více žasneme nad tvou otcovskou láskou, slyšíme-li z Ježíšových úst, že ani drobný vrabeček není tebou zapomenut a že se staráš i o polní květy.

Děkujeme za víru, že právě tak máš na paměti každého z nás – ne proto, že si to zasluhujeme, ale poněvadž patříme ke tvému stvoření. Vzdáváme ti chválu, že na rozdíl od jiných tvorů je nám dopřáno poznávat tě, mluvit o tobě a volat k tobě. Prosíme tě, abys nám zachovával tuto nezaslouženou přízeň, skláněl se k nám ze své královské výše, dotýkal se nás svým svatým Duchem a promlouval k nám skrze svědectví, která nám zanechali bibličtí pisatelé. Učiň to laskavě také dnes. Soustřed' naši mysl, otevírej naše srdce a buď s námi jako neviditelný účastník tohoto shromáždění. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Evangelia podle Matouše, 7. kapitoly vyslechněme verše 1.-5. a 12.:

Nesud'te, abyste nebyli souzeni...

KÁZÁNÍ

Nauč mne okoušet a znát, co je dobré, já tvým přikázáním věřím. (Ž 119,66)

Základem kázání je 9. verš z 3. kapitoly První knihy Mojžíšovy:

Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“

Většina lidí ráda kritizuje. Někdo tak činí jen v duchu. Vzácností však nejsou ani hlasití rejpalové a kverulanti. Je toho ovšem dost, co se dá kritizovat v našem nejbližším okolí i v širší společnosti. Kritizujeme politiky, honbu za penězi, nepoctivost, bezohlednost, aroganci mladých a celkové zhrubnutí veřejného života. Zdá se, že takhle viděl svět už Biblický žalmista: *Odpadli všichni, zvrhli se do jednoho, nikdo nic dobrého neudělá, naprosto nikdo.* (Ž 5,4) A pozadu nezůstal s kritikou ani mnohem později žijící apoštol Pavel: *Nikdo není spravedlivý..., není, kdo by činil dobro, není ani jeden.* (Ř 3,10n) Své kritiky často končíme (aspoň my staří) skeptickou otázkou: „Kam ten svět spěje?“ Ale i tomuto našemu ponurému krákorání jako by dávalo Písmo svaté zapravdu, když konstatuje: *Celý svět ve zlém leží* (1J 5,19).

(Jen na okraj: Překvapivé je, že tenhle nedobrý svět lidi vždycky přitahoval. Tak třeba ve Druhém listu Timoteovi najdeme zmínku o jakémsi Démasovi, který opustil církevní práci, poněvadž *více miloval tento svět* (2Tm 4,10). Ale to je jiný problém.)

Čím to je, že zlo ze světa časem nevymizí, ale projevuje se v nových a nových metastázách? Někdy se říká, že živnou půdou zla je chudoba. Jindy se naopak tvrdí, že lidé propadají demoralizaci, když se jim daří příliš dobře. Dokladem toho by mohli být dva boháči z Lukášova evangelia: První, když nashromáždil dostatečný majetek, se rozhodl, že si už bude jenom užívat (L 12,13-21). Druhý zas přestal brát na vědomí, že přímo před jeho prahem leží bez pomoci nemocný a vyhladovělý bližní (L 16,19-31). Hlavním základem lidské narušenosti, kterou pozorujeme i kritizujeme, však patrně není ani chudoba ani zámožnost, ale to, že schází pocit odpovědnosti.

A tak si povězte něco o zodpovědnosti. Je nás ještě dost, co jsme zažili dobu, kdy hlasatelé komunistické morálky tvrdili, že občan je za své jednání odpovědný straně, vládě a společnosti. Tohle tvrzení mělo dokonce sršaté zastánce! Odedávna však existovali také lidé, zdůrazňující vnitřní zodpovědnost – zodpovědnost svědomí. Však dodnes často slyšíme, jak se někdo svědomí dovolává: „Já mám svědomí čisté!“ Problém je v tom, že se svědomí dá uchláchnout. Názorným příkladem takového pokřiveného svědomí je Ježíšův soudce, římský prokurátor Pilát, kterému na ukonejšení svědomí stačilo, že si veřejně umyl ruce. Svědomí se však dá i zkorumpovat. O tom svědčí jednání dalšího římského místodržícího Felixe. Držel bezdůvodně ve vězení apoštola Pavla, poněvadž doufal, že od něho dostane úplatek. (Sk 24,26n)

Nezapomeňme však, že svědomí samo o sobě je jen receptor, přijímač Božích signálů, a že odpovědni za svůj život nejsme svědomí, ale samému Bohu. Jestliže to víme, je to pro nás velká přednost a nezasloužená milost. Nemůžeme se proto moc natřásat nad těmi, kdo zodpovědnost Bohu neznají. Jestliže se někdo neučil abecedu, jak bychom mu mohli mít za zlé, že nedovede číst? A stejně tak, jak bychom mohli od bližních ze světa žádat, aby jednali ve všem charakterně, ctnostně, když je nikdo nenaučil zodpovědnosti Bohu? (Zde je veliký dluh církve i jednotlivých křesťanů, že o odpovědnosti Bohu mlčíme.)

Jak si však máme zodpovědnost Bohu představovat? Na rozdíl od abstraktních, odtažitých filozofických a psychoanalytických úvah se Bible dovede vyjadřovat výmluvnými ilustracemi „po lopatě“, což je její veliké plus. Pokud jde o odpovědnost Bohu, tak si třeba vybavíme, jak si Bůh dovedl zavolat na kobereček proroky Eliáše (1Kr 19,15) nebo Jonáše, když se chtěli vyvléci z odpovědnosti. Stejně názorné je podobenství o správci, kterého pán volá k zodpovědnosti: *Slož účty ze svého správcovství!* (L 16,2) Ano, to je odpovědnost Bohu.

Nejznámější biblická ilustrace, co je odpovědnost vůči Bohu, je však bezpochyby hned na začátku Bible. Je to příběh o ráji. Dost lidí jej chápalo a dosud chápe primitivně – jako historii prvních lidí. My v něm však vidíme nadčasové podobenství, které se týká lidí všech dob. Tedy i nás. Už z konfirmační přípravy víme, že ve Starém zákoně

Adam není vlastní jméno, ale je to hebrejský výraz pro člověka. A právě z onoho jinotajného příběhu o ráji slyšíme slova dnešního textu: *Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“* Bůh tu volá člověka k odpovědnosti poté, co člověk projevili neúctu k Boží vůli a zachoval se zcela nezodpovědně. Stručně tedy řečeno: Člověk jedná nezodpovědně, nedbá-li, že přestupuje Boží vůli.

A jaká je Boží vůle? V příběhu o ráji bylo Boží vůlí, aby byl člověk Božím obrazem a aby poslušně střežil podobu ráje. Později dostali lidé od Boha dokonce řadu pokynů - příkázání, aby věděli, co se od nich žádá. My, kteří máme k dispozici celou Bibli, jsme na tom však ještě lépe, poněvadž známe Boží vůli tlumočenou Ježíšem Kristem a jeho Duchem.

Vyprávění o ráji nás bohužel představuje jako tvory neposlušné, nezodpovědné, ctižádostivé a přitom zbabělé. Často se k Bohu obracíme zády, a když pak máme špatné svědomí, pokoušíme se mu uhnout. To je ovšem pošetilé počínání. Ze 139. žalmu slyšíme: *...ani ty tmy před tebou, Bože, ukryti nemohou.* Jestliže tedy kdysi v ráji *Hospodin Bůh zavolal na člověka „Kde jsi?“*, neznamená to, že by nás ztratil ze svého zorného pole a nevěděl, kde zrovna jsme, ale je to právě volání k zodpovědnosti.

Pokusme se nyní postihnout, jaký tón můžeme z tohoto Božího volání vyslechnout. Je to především výčitka: Člověče, kam ses ode mne a od mé vůle zatoulal? Proč přede mnou uhýbáš? Nebudeme teď vypočítávat, čeho všeho se Boží výčitka konkrétně týká. Jen si to ale každý promítněme do svého života! Pokud není naše svědomí natolik otupělé, že přestává vnímat Boží výčitky, pak se nám asi vybaví ledacos.

K tomu, abychom neotupěli, jsou moc užitečné modlitby. Ty mají více funkcí. Mimo jiné však dovedou člověka chránit před odcizením se Bohu a před otrlostí vůči jeho dotekům. Při modlitbě se můžeme ptát: Jak jsem prožil včerejší den? Neocítl jsem se někde úplně jinde, než mne chce nebeský Otec mít? Jednal jsem jako Kristův učedník? Byl jsem tichý a milosrdný šířitel pokoje mezi lidmi a uchoval jsem si čisté srdce, jak jsem to vyposlechl z Mistrových úst?

Zavražděný zakladatel známého bratrstva v Taizé Roger Schulz napsal drobnou knížečku „Žít s Bohem“. Žít s Bohem

neznamená občas si vzpomenout, že je tu možná nějaký pámbíček, který nás jako nějaký policajt může nachytat, když přeběhneme silnici na červenou. Žít s Bohem znamená podřizovat mu každodenní život, jinými slovy: žít odpovědně. To nám ovšem nevoní. Navykli jsme si přesprítli rozhodovat o sobě a do svých záležitostí si nenechat mluvit. Dopouští-li se někdo manželské nevěry, často tvrdí: „Do toho nikomu nic není, to je má soukromá věc.“ Jedná-li nepoctivě, dbá jen o to, aby se to na něho neprovalilo. A tak je to i se vším ostatním. Není proto divu, že k nám zaznívá Boží výčitka: Človče, kde ses to ocitl?

Avšak onu Boží otázku *Kde jsi?* nemusíme nutně chápat jen jako výčitku. Můžeme ji vnímat i jako starostlivé volání. Ačkoli se biblický prapříběh o ráji a o jeho ztrátě soustřeďuje na lidské odcizení Bohu, přece jen už tam můžeme slyšet hlas dobrého Pastýře: Človče, kde jsi? Kde tě mám? Kde jsi, má ovečko? Kam ses zaběhla? A to jistě působí jako pohlazení.

Kdyby Boží vztah k člověku spočíval jen ve výčitkách, byla by naše víra neradostná. Však to známe i z lidských vztahů. Zahrnují-li se manželé nebo rodiče a děti jen výčitkami, je to ubíjející. Naštěstí už pisatelům Starého zákona bylo dáno poznat, že *Hospodin je Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který dosvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích.* (Ex 34,6n) A Ježíš to ještě doplnil: *On dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť sesílá na spravedlivé i nespravedlivé.* (Mt 5,45) V tom vidí Ježíš Boží dokonalost. A dodává, že takto vstřícně, ano milosrdně si máme počínat i my. I za to jsme před Bohem odpovědní. Vzpomeňme si na to, až budeme zas mít chuť někoho důkladně zkritizovat. Amen

MODLITBA

Pane našich životů, vyznáváme, že rádi soudíme druhé, ale nedovedeme stejně přísně posuzovat sami sebe. Pomoc nám laskavě, ať jsme schopni vnímat svou vlastní nedokonalost a odcizení tvé vůli. Zároveň se však dovoláváme tvého milosrdenství zjeveného v Kristu a prosíme o tvou shovívavost. Svým svatým Duchem nás ved' ke skutečně odpovědnému životu. Amen

PÍSEŇ č. 515B Pamatuj, člověče

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Dárce všeho dobrého, prosíme za všechny, které nikdo neseznámil s tvou vůlí ani s tvým milosrdenstvím.

Prosíme za lidi, kteří se vzpírají přijmout to, co nám nabízíš, a tvrdohlavě spoléhají jen na sebe.

Prosíme za všechny bezradné, kteří nevědí, co si počít s životem.

Prosíme za jednotlivce i celé rodiny, aby poznávali, jak dobré je přijmout tvá přikázání i zvěst Ježíše Krista.

Uzdravuj naši společnost, kterou tak často tvrdě soudíme a zapomínáme, že i my jsme její nedokonalou součástí.

Nezapomínej, prosíme, ani na ty, na které zapomínáme my. Nakloň se k nim ve svém milosrdenství a nakláněj k nim i srdce jejich bližních.

A ještě připojujeme prosby, kterým nás učil tvůj Syn: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5,16)

POŽEHNÁNÍ

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář! Amen

PÍSEŇ č. 703 Pokoj vám

MÁLEM BYCH SE STAL KŘESŤANEM

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého.

Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít jeho chvála. O Hospodinu mluv s chloubou, moje duše, ať to slyší pokorní a radují se. Velebte Hospodina se mnou, spolu vyvyšujeme jeho jméno. (Ž 34,2-3). Haleluja!

PÍSEŇ 167 Chci Pána slaviti

MODLITBA

Pomoc naše i počátek náš je ve jménu Hospodina, kterýž učinil nebe i zemi, který je věrný ve svém milosrdenství a díla svých rukou nikdy neopustí. V této důvěře se modleme:

Pane Bože, otevřeli jsme naše shromáždění díkem tobě, že ses nám dal poznat a že ses probudil víru v našich srdcích. Je to jen tvá milost, kterou jsme si nezasloužili. Vždyť je kolem nás tolik lidí, kteří dosud nevěří, a my nevíme proč. Tím více tě chválíme, že smíme přicházet do našich shromáždění s touhou slyšet tvé Slovo.

Ty víš dobře, jak je naše víra zranitelná a jak je znejišťována pochybnostmi nejružnějšího druhu. A přece nás nenecháváš nám samým, ale Duchem svatým se nás dotýkáš, abychom mohli okoušet tvou lásku a tvé milosrdenství, které je nové každého jitra.

Prosíme, probud' svým Slovem v nás víru tak, abychom byli ochotni se k tobě přiznávat s chloubou před druhými lidmi, jak jsme to slyšeli z úvodních slov žalmu.

Prosíme, buď se všemi shromážděními tvého lidu, kdekoli se dnes shromažďují. Pro Ježíše Krista se smiluj znovu nad námi, hříšnými lidmi. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

První čtení nalézáme v Žalmu 40., v prvních deseti verších:

Pro předního zpěváka. Davidův, žalm. Všechnu naději jsem složil v Hospodin. On se ke mně sklonil, slyšel mě...

PÍSEŇ 609 Kdo je mocný jak ty, Hospodine

KÁZÁNÍ

Biblickým základem dnešního kázání je oddíl ze Skutků apoštolů, z kapitoly 26., verše 24.-29.:

Když se Pavel takto hájil, zvolal Festus: „Jsi blázen, Pavle, mnoho vědomostí tě připravuje o rozum!“ Pavel odpověděl: „Nejsem blázen...“

Milí bratři a milé sestry, apoštol Pavel je v žaláři v Caesareji. Dostal se tam pro nenávist židů, kteří ho chtěli zabít proto, neboť neúnavně hlásal po celé Malé Asii, že Ježíš Nazaretský, kterého nejvyšší židovská rada ve spolupráci s římskou vrchností dala ukřižovat, byl vzkříšen a je světlem naděje nejen pro lid izraelský, ale i pro pohaný.

Nyní má Pavel příležitost setkat se s židovským králem Herodem Agrippou a za přítomnosti římského místodržícího Festa se hájit a prokázat svou nevinu. Ale apoštolovi nejde především o to, aby se dostal na svobodu, nýbrž aby i před nimi dosvědčil svého Pána, který je naplněním všech nadějí židů i pohanů. V dnešním textu máme před sebou, jak na tuto jeho řeč reagoval místodržící Festus, který zastupoval v Palestině římskou vládu, a židovský král Herodes Agrippa.

Pro Festa je to, o čem Pavel svědčil, příliš odvážné. Proto zvolal: *Jsi blázen, Pavle, mnoho vědomostí tě připravuje o rozum!* Festus se zde projevuje jako agnostik, který nechce překročit práh lidského rozumu. Vzkříšení Kristovo nelze rozumem dokázat. Festus tomu nechce věřit, protože Pavel neposkytl žádné důkazy a odvolával se jen na svou víru. I dnes jsou lidé, kteří jsou zajatci svého rozumu a všechno, co rozum nepotvrzuje, striktně odmítají. Jsou však hodnoty, které existují, i když je rozumem nelze dokázat, jako je láska nebo naděje.

Pavel na to odpoví Festovi, že *není blázen*, ale *mluví slova pravdivá a rozumná*. Pravdivá v tom, že se před Damaškem setkal se vzkříšeným Kristem a jeho rozum byl přemožen. Není však pravda, že jeho rozum dál nefunguje. O tom svědčí jeho listy, které by Pavel nemohl napsat, kdyby nepoužíval svého rozumu a kdyby se neřídil pravidly lidské logiky. V průběhu církevních dějin církev jednoznačně odmítla myšlenku, že by věřící člověk musel obětovat svůj rozum, aby mohl věřit. Tato oběť rozumu, toto sacrificium intellectus, bylo církví odmítnuto. Rozum – ve chvíli vzniku víry – není obětován, ale je překročen.

Pak se Pavel obrací na Agrippu, židovského krále, který byl odchován Písmem svatým a který znal naděje proroků o příchodu mesiáše. Proto mu řekl: *Věříš, králi Agrippa, prorokům?* A hned si sám odpověděl: *Vím, že věříš*. V prorocích byla vyslovena naděje, že jednou přijde ten, kdo zlomí moc zla a smrti a vrátí lidem ztracený ráj. O této naději král Agrippa věděl. Ale že by ten, který byl ukřižován, se stal vítězem, že by se k němu Bůh přiznal, když ho vzkřísil z mrtvých, to bylo pro něj něco neuvěřitelného. Vždyť na světě se nic vnějšně nezměnilo, zlo stále panuje a smrt stále vítězí.

Není ona naděje, jakkoli je krásná, přece jen iluzí? Je možno této naději uvěřit a cele se na ni spolehnout? To je otázka mnohých židů, kteří dodnes nepřijali Ježíše Krista jako svého mesiáše. Jen někteří, tzv. mesiánští židé, věří, že Ježíš přesto zvítězil a je dárce pokoje už dnes, uprostřed ještě starého světa, kde skutečného pokoje není.

Na pravdivé Pavlovo svědectví o vzkříšeném Kristu Agrippa odpověděl: *Málem bys měl přesvědčit, abych se stal křesťanem*. V tom 'málem' je ona výhrada Agrippy, která mu brání, aby se stal skutečně křesťanem. I dnes je mnoho lidí, kteří mají podobnou výhradu, aby cele uvěřili. Je to krásné, ale je to pravdivé, když to nelze dokázat lidským rozumem?

Jak Pavel reagoval na to, že jeho svědectví o Kristu nedošlo svého cíle? Nezatvrdil se vůči Agrippovi, nepřivolával Boží soud na ty, kdo svědectví o Kristu odmítají, jak to žel někteří křesťané činí. Namísto toho vyslovil modlitební přání, aby Bůh otevřel dveře víry nejen Agrippovi, ale i všem ostatním. A v tom modlitebním přání je

i kus humoru, když říká, *aby nejen Agrippa, ale i všichni ostatní, kteří Pavla slyšeli, byli jako on apoštol, kromě těchto pout.*

To je příklad i pro nás: když naše svědectví nedochází cíle, abychom se na ty, kteří naše slova nepřijímají, nezlobili, ale přáli jim to nejlepší: aby jim Bůh daroval víru, která vidí mnohem dál, než kam dosáhne náš rozum. Amen

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme za tvé Slovo, které nás povzbudilo. Odvážlo naše pochybnosti a znovu nás utvrdilo ve tvé pravdě. Posílilo naši lásku a naději. Dej, abychom byli vyzbrojeni k dobrému svědectví o Ježíši Kristu, jak jsme to viděli na apoštolu Pavlovi. Amen

PÍSEŇ č. 420 Slunce pravdy, milosti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Chválíme tě, Bože, že máš moc přemáhat náš hřích svou láskou a svým odpuštěním. Jen tak může být naše odcizení tobě překonáno.

Tvé evangelium potřebují všichni lidé. Daruj radost těm, kdo je vyřizují druhým. Dotkni se své církve, aby stále nenaříkala, ale děkovala ti, že jsi jí tento velký poklad svěřil. Dej, aby snášela trpělivě nepochopení pro tvé jméno, aby nelámala hůl nad těmi, kteří hned kladně neodpovídají na její svědectví. Dej, aby je s důvěrou v tebe odevzdávala do tvé péče.

Prosíme za země, kde jsou porušována lidská práva, myslíme na věřící lidi v zemích, kde jsou křesťané pronásledováni.

Prosíme, za ty, kdo mají na starosti věci veřejné, aby byli naplněni moudrostí a chápali své poslání i jako zápas o pravdu a spravedlnost pro všechny bez rozdílu.

Modlíme se za všechny, kteří procházejí zkouškami nejrozumnějších nemocí, aby neztráceli naději. Posílej za nimi své

svědky, kteří by jim dosvědčili naději, která nezahanbuje nikdy, ani ve chvíli smrti.

Společně volejme k našemu Bohu, Otci všech lidí, slovy modlitby Páně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Pán Kristus budiž svatý ve vašich srdcích. Bud'te vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by se vás ptal na naději, kterou máte, ale číňte to s tichostí a uctivostí. Když jste vystaveni pomluvám, zachovejte si dobré svědomí, aby ti, kteří hanobí váš dobrý způsob života v Kristu, byli zahanbeni. (1 Pt 3,15-16)

POŽEHNÁNÍ

Kdyby se hory pohybovaly a pahrbky ustupovaly, milosrdenství mé však od tebe neodstoupí a smlouva pokoje mého se nepohne, praví slitovnick tvůj Hospodin. Amen

PÍSEŇ 675 Přijď již, přijď, Duchu stvořiteli

NÁBOTOVA VINICE

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce a Pána našeho Ježíše Krista.
Amen

Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti, moji nepravost smyj ze mne dokonale, očist' mě od mého hříchu. Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. (Žalm 51,3–4+12)

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji (1–4)

MODLITBA

Bože, v tom je naše naděje, že ty vyučuješ v dobrotě a přímosti i hříšné, že tiché učíš svým cestám. Dej, ať nás důvěra osvobodí k upřímnosti, abychom poznali a přijali, co je nám třeba. Pomož nám ztišit se. Máme svoje přání, svoje cíle a plány, máme svoje představy o životě, jdeme za svým štěstím a bráníme se tomu, co nám v tom překáží. Ale jen ty znáš opravdu cestu života, víš, co je třeba k pravdě a co vede k milosrdenství. Dej, ať tě nepřehlušíme, ať nás od tvého Slova neodvedou ani naše touhy ani naše sebespokojenost. Dej, ať pro nás teď nic není důležitější než poznat tvůj pohled na život. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První biblické čtení je z knihy Přísloví, z kapitoly 1., od verše 8. do 19.:

Můj synu, poslouvej otcovo kárání a matčiným poučováním nepohrdej...

PÍSEŇ č. 373 Ó sešli Ducha svého

KÁZÁNÍ

Základem kázání je příběh o Nábotově vinici, jak jej máme zapsán v První knize královské, ve 21. kapitole, od 1. do 29. verše:

Po těchto událostech se stalo toto: Nábót Jizreelský měl vinici v Jizreelu vedle paláce samařského krále Achaba...

Sestry a bratři, proč vlastně čteme v Bibli příběhy o mocenské zvůli, jako je tento o Nábotově vinici? To přece není nic objevného ani povznášejícího. Takových je dost i v naší nedávné nebo současné přítomnosti: Inscenované procesy padesátých let, kolektivizace vesnice, současné machinace některých zbohatlíků, korupční aféry a skandály politiků. To je přece na denním pořádku. Jsou toho pořádku plné noviny. Jsme z toho už unavení. Už se nám to ani nechce číst – hrabat se pořád v té malosti a podlosti.

Snad právě to je ten důvod. Bůh ví, že před tím radši zavíráme oči. Ono je těžké žít s vědomím vši té zřůdnosti i slabosti, která se na světě mezi námi lidmi děje. Ale je to nejspíš důležité. Víra neznamena dělat si o světě iluze. Proto nám to Bible znovu a znovu předkládá. Je třeba sledovat, jak se taková zvůle vlastně rodí, jak se rozjíždí, co ji umožňuje a jaké prostředky používá. Ty příběhy jsou prevencí, aby mezi námi neměla volné pole působnosti.

Ono totiž vždycky není tak snadné ji rozeznat. A to jak na počátku, tak když se naplno rozjede. Věci většinou nejsou tak černobílé, jak se na první pohled zdají.

Z Jezábel se sice stal prototyp d'ábelské mrchy, ale slovo Hospodinovo přičítá hlavní odpovědnost Achabovi, který v celém příběhu hraje dost pasivní roli. Na počátku také vůbec nejde o vraždu ani o krádež, ale o poměrně korektní a dost velkorysou nabídku. A vražedné plány se nedokonávají v očividném bezpráví, nýbrž jako akt pokání a potrestání toho, kdo byl – zvnějšku viděno - zcela podle práva usvědčen z rouhání. Zlo se dovede tvářit svatě a vypadá často nevinně. Prohlédnout ho není snadné.

Vlastně to začíná už u desatera. Že do něho patří „nezabiješ“ nebo „nepokradeš“, to si asi pamatuje každý a o závažnosti těchto přikázání není třeba nikoho přesvědčovat. Zato to poslední, desáté,

nám už obvykle tak podstatné nepřipadá. „Nepožádáš...“ jako by bylo spíš do počtu. O krádeži i o cizoložství už přece jednají předchozí příkázání a pokud nás k nim žádost nesvede, co je na ní vlastně zlého?

Vidíte, a právě žádostivostí celá ta hrůza začíná. A žádné vražedné ani zlodějské úmysly v ní nejsou. Naopak, Achabova žádost je logická – vinice sousedí s jeho domem, nechce ji ukrást, výměnou nabízí dokonce lepší vinici, popřípadě je ochoten zaplatit tržní cenu a volbu nechává na Nábotovi. Od krále, zvláště v tehdejší době, je to nabídka, jak už bylo řečeno, opravdu velkorysá. A ani poté, co ji Nábót odmítne, nepomyslí Achab na krádež nebo na násilí. Je sice mrzutý a podrážděný, ale žádné nekalé pikle nekuje. Užívá se, ale právě proto, že uchvátit cizí věc si prostě nedovolí.

Nicméně žádost v něm pracuje. Skrytě, drobně, skoro nepozorovaně. A i když jeho samotného k žádné přímé akci nevede, dělá vražedné zvůli prostor, a to mění jeho pohled na věc.

Je to drobnost, ale podstatná. Když totiž Achab líčí Jezábel příčinu své rozmrzelosti, referuje přesně jenom o své nabídce. Důvody Nábótova odmítnutí se mu vytratí. Odpovědnost vůči Bohu a dědictví otců, na které se Nábót odvolával, nezmíní. Z otázky víry, byť možná trochu přepjaté – protože Boží zákon prodej dědičného podílu úplně nezakazoval, dočasný prodej byl možný – z otázky víry se tak stala jen osobní tvrdohlavost jednoho sedláka. Snad to od Achaba ani nebyl úmysl. Ale to je právě to, že si člověk ani neuvědomí, jak ho jeho žádost formuje.

Ale Jezábel, i kdyby nějaký respekt vůči Hospodinu nebo víře v něho měla, nestála už před otázkou, zda se jím vázat. Pro ni to byla už jen věc protichůdných osobních zájmů, věc moci. A ta byla pro královnu, která Hospodina neuznávala, jasná: kdo je nejvyšší, ten si může dělat, co chce, pro toho žádná omezení neplatí. Moc je jen otázka schopnosti. Proč by se měl král užírat! Zařídít to ona dovede.

Achab mohl samozřejmě tušit, jak to královna udělá, jenomže žádostivost kritickou odpovědnost otupí. A ona nezabývá jenom vražedná aktivita a moc. Ono je stejně vražedné, když člověk vyklidí pole, když se té moci, kterou má, nechopí. A to se nikdy netýká jenom toho, kdo je nejvyšší. Už tehdy existovala dělba moci. Ve městě nesoudil přímo král. Tam vykonávali soudní moc starší, šlechtici,

mužové města, jeho obyvatelé. Bezproblémová likvidace nepohodlných osob nevypovídá jenom o zvrácenosti jednotlivce, který je právě u vesla. Je příznakem mnohem obecnějšího selhání. Má-li všechno klapnout, potřebuje i svévole poslušné a loajální služebníky.

Ten veřejný proces ale odhaluje ještě důležitější věc. Zvůle se málokdy děje nepokrytě. Vždycky hledá svoje ospravedlnění, legitimizaci, vystupuje přímo jako obrana těch nejsvětějších hodnot a bedlivě dodržuje všechny právní náležitosti. Ani vnější naplnění všech ustanovení Božího zákona a gloriola pokání nejsou zárukou, že nemůže jít o bohapustou vraždu.

Bylo by asi ovšem skutečně málo, kdyby před námi Bible jenom demaskovala zlo, i když je to potřebná prevence. Sázet na to, že by uvědomělost a poučená kritičnost stačily, abychom se se zlem vypořádali, je jistě omyl. A proto příběh pokračuje.

Slovo Boží se skutečně děje, až když se do hry vloží Bůh sám. Jednoznačně potvrzuje, že zlo nezůstane bez trestu. Co člověk způsobil, to na něho také dopadne. A není přitom žádný rozdíl v tom, jestli vražedné plány přímo zosnoval, nebo je svojí netečností jenom umožnil a pak z nich těží. „Zavraždil jsi a teď zabíráš“, pojmenovává Eliáš otevřeně odpovědnost Achaba, krále, který vlastně všemu jen nečinně přihlížel.

Možná nás ale napadne, že Eliáš přichází dost pozdě. Vražda se už stala, Achab vinici zabral. Proč tomu Bůh nezabránil? Proč nezasáhl dřív? Bible skutečně netvrdí, že Bůh každému zlu zabránil, že každému dokonání ďábelských plánů člověka předejde. Kdyby tomu tak bylo, o žádné odpovědnosti by se vůbec nedalo mluvit. Odpovědnost může existovat jenom tam, kde máme svobodu uskutečnit svoje rozhodnutí. Hrází proti libovůli není omezení svobody, ale jistota důsledků. Ty Bůh garantuje, kvůli naší důstojnosti, na naší obranu. Na naší odpovědnosti trvá.

A proto také trest není osud. Ačkoli je tu Achab označen za nejhoršího krále – „*Nebyl nikdo jako Achab, aby se zaprodal a dopouštěl se toho, co je zlé v Hospodinových očích... Jednal velice hnusně...*“ – přece mu Bůh možnost pokání neupírá. Naopak, upozorňuje svého proroka, aby si všiml, že s Achabem jeho slovo otřáslo a přivedlo jej k lítosti. A proto mu dává novou šanci. Jiná věc

je, že ji pak Achab nevyužil. Ale předem není nic hotovo. Přes všechnu Achabovu zvrácenost tu nepadnou žádné vševědoucí soudy o beznadějném případě. Bůh zůstává doposledka otevřený a reaguje na změnu jednání. Nepředjímá lidskou nenapravitelnost.

A to je také slovo Hospodinovo. Stejně jako jasné pojmenování viny, stejně jako ohlášení trestu. Chceme-li v něm zůstat, chceme-li v jeho světle žít, nemáme před lidskou zvůli ani uprostřed Božího lidu zavírat oči. Je třeba ji otevřeně pojmenovat. Nemáme ale ani o nikom pronášet definitivní soudy – budoucnost je díky Bohu otevřená i pro ty nejhorší darebáky. Amen

MODLITBA

Ježíši, Kriste, přiznáváme, že bez tebe nám moc nejde ani jedno ani druhé: ani si otevřeně přiznat a pojmenovat všechno zlo, které se mezi námi děje, ani udržet naději pro druhé a nebýt s nimi rychle hotovi. Ty v nás svojí věrností obnovuješ důvěru, která umožňuje upřímnost, otevřenost i doufání. Za to ti děkujeme. Amen

PÍSEŇ č. 477 Snažujme se ve všem právě

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě za všechny, kteří dovedou zvůli a špatnost jasně a otevřeně pojmenovat - třeba i v církvi, i ve sboru, a přitom nad nimi nelámou hůl. Musejí často bojovat i s naší nechutí slyšet a poskytovat nové šance. Přimlouváme se také za všechny oběti zvůle a lidských žádostí. Přimlouváme se za odpovědnost a statečnost všech státních úředníků, aby se nikdo nemohl stát obětí zájmů někoho mocnějšího a všehoschopného. Dej, ať k tomu nedáváme prostor ani my svojí netečností, rezignací nebo zlou loyálitou. Přimlouváme se také za každého, kdo svojí žádosti podlehl. Dej, aby se vždy našel

někdo, kdo mu svojí přímostí umožní poznat vinu a dá mu šanci k nápravě.

Pane, nauč nás vážit si svobody a otevřenosti a jednat v nich odpovědně. Ved' nás k pravdě i k milosrdenství, ve kterých naleznou pomoc všichni potřební. O to prosíme společně Boha, tvými slovy: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Žijte proto jako děti světla – ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; zkoumejte, co se líbí Pánu. Nepodílejte se na neužitečných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem. O tom, co oni dělají potají, je odporné i jen mluvit. Když se však ty věci pojmenují, je jasné, oč jde. A kde se rozjasní, tam je světlo. Proto je řečeno: Probud' se, kdo spíš, vstaň z mrtvých, a zazáří ti Kristus. (Ef 5,9-14)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 419 Mocný Bože, při Kristovu

NAPRAVTE SVÉ CESTY

VSTUPNÍ SLOVA

Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. Proto se bát nebudeme, byť se převrátila země a základy hor se pohnuly v srdci moří. (Ž 46,2-3) Amen

PÍSEŇ č. 46 Bůh je sám naše útočiště

MODLITBA

Pane, Bože Abrahamův, Izákův a Jákobův, u tebe nalézáme bezpečí. Můžeme se o tebe opřít, když na nás všechno padá, když se hrouť naše plány a rozplývají naše sny. Ty zůstáváš naším útočištěm i ve chvílích, kdy jsou všechny naše jistoty rozmetány a my se propadáme do nicoty. Tvá milostivá ruka nás zachycuje a drží nad propastí. Kolem nás kolotá marnost, dotírají na nás mocnosti temnosti. Jsi-li ty s námi, pak nás však mohou pouze ničit, nikoli však zničit. Jsi-li ty s námi, jsme i nad propastí ve větším bezpečí, než stojíme-li sami na pevné zemi. Chceme ti na tvou spásnou blízkost vděčně odpovídat. Činíme tak svým zpěvem, svými modlitbami, svou přítomností v tomto shromáždění i veškerým svým jednáním od ranního rozbřesku až k večernímu ulehnutí na lůžko. Obdaroval jsi nás nesčetnými předpoklady a schopnostmi. Chceme jimi sloužit tvému stvoření, obdělávat je a střežit. Bezpečí, které u tebe nalézáme, nás k tomu motivuje. Zapaluje srdce a dává sílu rukám. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Čtení z Písma je z Evangelia podle Matouše, 18. kapitoly, od verše 23. do 35.:

S královstvím nebeským je to tak, jako když se jeden král rozhodl vyžádat účty od svých služebníků. Když začal účtovat...

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání nacházíme u proroka Jeremjáše, v kapitole 7., verších 1. až 11.:

Slovo, které se stalo od Hospodina k Jeremjášovi: „Postav se do brány Hospodinova domu a volej tam toto slovo...

Milí bratři a sestry, **slovo, které se stalo od Hospodina k Jeremjášovi**, lze bez nadsázky označit za výzvu k revoluci. Anebo – aby se to lépe hodilo do kostelního prostředí – k reformaci. Prorok se má **postavit do brány** jeruzalémského chrámu, a až jí budou lidé procházet, má je rušit v jejich sladké náboženské samolibosti. Má bourat jejich představy, že stačí být přítomen na svatém místě a účastnit se zde kultu. Hospodin si žádá od svého lidu mnohem víc. Vyzývá ho: **Napravte své cesty a své skutky!** Svátostné projevy bez věrohodných postojů jsou stejně prázdné jako křest bez víry. Všichni to nějak tušíme. Současně nás však provokuje, když nám to někdo říká. Proto to proroci měli a mají vždycky těžké. Tlumočit Hospodinovo slovo je nejjistější cestou do maléru. Dokládá to i tato výpověď z kapitoly 26.: „Když Jeremjáš domluvil, co mu Hospodin přikázal mluvit ke všemu lidu, kněží, (falešní) proroci i všechen lid ho chytili a křičeli: Zemřeš!“ Jeremjáš přitom nechtěl nahradit bohoslužbu „člověkoslužbou“, tedy pouhou morálkou. On chtěl, aby to dvojí šlo ruku v ruce, abychom se my, lidé, v životě dívali i vzhůru i kolem sebe.

Jeremjáš nebyl první, kdo předpovídal zánik chrámu a Jeruzaléma. Už padesát let před ním tak činil prorok Micheáš. Ne z nějaké touhy zneklidnit a strašit, ale proto, aby Izraelem zatřásl a on si uvědomil, že zbožnost bez etiky je jen rafinovaně maskovaná a vypočítavá bezbožnost. **Napravte své cesty a své skutky a nechám vás přebývat na tomto místě**, říká Hospodin. Člověk se prostě nemůže dovolávat Boží milosti a současně jednat neurvale, nečestně a zle. Pokud by Hospodin takové počínání připouštěl, ztratil by tvář. Jednal by jako malý provinční bůžek, který vrní blahem, když dostane

svou porcičku úcty a všechno ostatní hází za hlavu. Právo a spravedlnost, ke kterým prorok své současníky volá, je nepominutelnou součástí návratu k Bohu. Dá se celkem snadno vysledovat, že čím větší bezbožnost – anebo pokrytecká pobožnost, tím větší je korupce a mravní marasmus. Jan to ve své 1. epistole vyjádří tak jasně, že před jeho výpovědí nelze uhnout: „Řekne-li někdo ‘Já miluji Boha’ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář!“

Tohle bychom si měli zapamatovat. I křesťan může spoléhat na **klamná slova**. Nebudou dnes asi znít: „**Je to chrám Hospodinův, je to chrám Hospodinův**“, ale třeba: „Hospodin je milostivý, Hospodin je milostivý“. Mají však stejný smysl jako kdysi. Alibisticky jimi zakrýváme svou lidskou odpovědnost. Co jsme upřeli lidem kolem sebe, to se snažíme zastříť gesty namířenými směrem k Bohu. Většinou přitom máme dobře spočítané, že nás tato gesta přijdou na míň než právo a spravedlnost. V té souvislosti vyvstává otázka, zda současné liturgické experimentování není přitažlivé právě svou laciností. Člověk se v něm může schovat za obřad, za rutinní počínání. Představa, že si mohu nějakými náboženskými technologiemi zajistit svou přítomnost i budoucnost, je mylná. Hospodin si nevyvolil Izrael proto, aby mu umožnil **krást, vraždit, cizoložit, křivě přísahat, pálit kadidlo baalům a chodit za jinými bohy**. On s ním vstoupil do vztahu proto, aby se jeho lid mohl od tohoto všeho oprostit. Zbožnost význam našeho jednání neoslabuje, odhaluje naopak, že na něm záleží ještě víc, než jsme si mysleli.

To ovšem nic nemění na tom, že si Hospodin vyvolil svůj lid z pouhé milosti. Spása není plodem naší poslušnosti, našeho pokání či naší vytříbené liturgické praxe. Spása je Božím darem. My ji však můžeme svými způsoby ze svého života vyhnat. Podobenství o nemilosrdném služebníku ukazuje, jak: Člověk pro sebe milosrdenství přijímá, škemrá o ně, sám je však není ochoten projevít. Ba co víc, často odmítá dopřát těm, vůči nimž se cítí mít navrch, i to, na co mají **právo**. Náboženská záplata, ať je utkána z jakýchkoli obřadů, tuto licoměrnost nezakryje. Hospodin přijímá hříšníka. Jeho přijetí však není tolerováním hříchu. Milost je ve Starém zákoně výzvou ke spravedlnosti, v Novém zákoně výzvou k milosrdenství. Jednat neurvale a představovat si, že mně to v neděli v kostele

„pámbíček“ odpustí, není projevem víry. To je docela obyčejná vypočítavost, která Boha uráží. Milost je výrazem Božího přijetí. Toto přijetí je však impulzem **k napravení svých cest a svých skutků**. Bez této lidské reakce se nelze domáhat dobrodiní plynoucího z „Boží akce“.

V dějinách lidu Staré smlouvy spočívala ona Boží akce v povolání Abrahama a jeho uvedení do Země zaslíbené. V novozákonní situaci se její rozhodující událostí stalo Ježíšovo ukřižování a zmrtvýchvstání, otevírající před člověkem nebesa. Kdo jde s Abrahamem - tedy naplňuje onu výzvu ke spravedlnosti, ten obdrží vavřín života na této zemi. Kdo jde s Ježíšem – tedy přijímá onu výzvu k milosti, ten bude tímto vavřínem ověnčen v nebesích. Už to první je pro život obrovskou motivací. Což teprve to druhé, kdy kvalitu neocení jen lidé, ale sám Bůh. Učiní to tak, že nás nechá přebývat ve své blízkosti na věky věků. To je ta nejvyšší meta, ke které člověk může a má hledět: nebesa a v nich ukřižovaný Beránek snímající svou obětí hřích světa. Kdo se s ním setká a v něm spočine, o tom platí, že i když je velkým dlužníkem, odpověděl na Boží spásnou akci přiměřenou lidskou reakcí, že nezůstal milostí nedotčen, ale z vnitřního přetlaku vděčně **napravuje své cesty a své skutky**.

Teprve v této rovnováze, kdy na milost odpovídáme milostí, můžeme s klidným svědomím říci: **Jsme vysvobození**. Teprve teď můžeme z plna hrdla vyzpívat všechny ty jásavé proklamace úvodního 46. žalmu: „Bůh sám je naše útočiště..., Hospodin zůstává vždy s námi..., on je nám hradem vysokým...“ **Jsme vysvobození** proto, abychom dělali dobré věci: Jednali čestně, milostivě a odpovědně. **Ohavnosti**, které Jeremjáš Judským vytýká, nás ničí, protože jimi zásadním způsobem zpochybňujeme, odkud očekáváme pomoc. **Chrám Hospodinův** předělaný na sídlo lupičů přichází o svou svatost, ať se v něm dějí jakékoli náboženské parády. Bůh od něj dává ruce stranou. Každá vypočítavost a faleš tu působí, jako když se do motoru nasype písek. Napohled se může zdát být všechno v pořádku. Motoru však chybí to zásadní: Netočí se! Je to jen prázdný balast. Náboženské projevy, které nejsou kryty etickým jednáním, jsou podobné zadřenému motoru. K Božímu „ano“ je třeba připojit své lidské „amen“. Jen s ním je naše zbožnost pravá. Amen

MODLITBA

Pane Bože, ani nám nejsou vzdáleny způsoby, kdy zbožnými úkony zakrýváme projevy zcela bezbožné. Je dobře, že s námi na tuto hru nepřistupuješ. Dávej nám svého Ducha, aby se naše víra neprojevovala jen gesty a vzdechy, ale její nedílnou součástí se stávala i pravda a čestné postoje. Amen

PÍSEŇ č. 503 Jezu, milovníče můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, naše cesty jsou všelijak křivolaké a naše skutky mají daleko k dokonalosti. Chodíme tudy, kudy je to pro nás nej pohodlnější, a děláme to, co je pro nás nejsnazší. Dovoláváme se tvé blízkosti a představujeme si, že tak budeme nedotknutelní; že budeme moci dělat cokoli a ty nás budeš za všech okolností chránit a bránit přede vším, co se postaví proti nám. Ano, i před pravdou a před spravedlností, které nás budou usvědčovat ze lži a nečestnosti. Dáváš nám najevo, jak jsou naivní naše představy, že ti bude jedno, co bude tvá milost podporovat. Nebyl bys milostivým Bohem, kdybys svou milostí podporoval, co je nemilosrdné. Milost, kterou nás zahrnuješ, chceš zpátky. Je dobré, že nám to tak jasně říkáš. Chceme o to z moci tvého Ducha usilovat. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

At' se každý odvrátí od své zlé cesty a od svých zlých skutků a budete přebývat v zemi, kterou Hospodin dal vám a vašim otcům od věků na věky. Nechod'te za jinými bohy, neslužte jim a neklaňte se jim. Neurážejte mě dílem svých rukou a já s vámi nenaložím zle. (Jr 25,5-6)

POŽEHNÁNÍ

*Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 671 Dej mi, Pane, bdělé srdce

ABYSTE SE LÍBILI BOHU

VSTUPNÍ SLOVA

Apoštol píše: Všechno je mi dovoleno – ano, ale ne všechno prospívá. Všechno je mi dovoleno - ano, ale ničím se nedám zotročit. Copak nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha. (1 K 6,12.19–20) Amen

PÍSEŇ č. 101 Svě žalmy zpívat budu, Hospodine

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, byl jsi s námi celý uplynulý týden. Probouzel jsi nás do nového dne. Dával jsi nám sílu k práci i dobrému slovu. Povzbuzoval jsi nás, když se nám nedařilo. Brzdil jsi náš hněv a zlobu. Posílal jsi nám pomoc skrze slova a ruce našich bližních. Bděl jsi nad námi v nebezpečí. Dával jsi nám pokrm i čistý vzduch. Přišli jsme, abychom ti za to vše společně poděkovali a načerpali sílu do dalších dnů. Chtěli bychom, aby na našem životě bylo vidět, že jsme ti uvěřili. Chtěli bychom se vyvarovat zbytečných chyb. Toužíme slyšet tvé Slovo, které nás dovede vyburcovat z naší únavy a lhostejnosti. Prosíme o dar Ducha svatého, abychom za lidskými slovy, která dnes uslyšíme, dovedli rozeznat tvou vůli. Dej, abychom se tvému Slovu nebránili, i když nám nebude vždycky příjemné a bude nás volat ke změně. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Jako první čtení z Písma svatého poslyšte slova Pána Ježíše Krista z jeho Kázání na hoře, jak jsou zapsána v Evangelii podle Matouše, v 5. kapitole, od 17. do 48. verše.:

Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky...

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova apoštola Pavla, zapsaná v jeho První epistoletě do Tesaloniky, ve 4. kapitole, od 1. do 8. verše:

Konečně vás, bratři, prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši, abyste vždy více prospívali v tom, co jste od nás přijali...

Milí bratři a milé sestry! Většina dopisů apoštola Pavla má dvě zřetelně oddělené části. V té první se apoštol pokouší své adresáty potěšit a povzbudit. Připomíná jim Boží lásku, pomoc a odpuštění hříchů. Má radost z toho, co se ve sboru děje dobrého. První polovinu dopisů apoštola Pavla je radost čist. Je srdečná, přátelská a plná vzájemné vděčnosti.

V druhé části již Pavel píše o tom, co od nás Bůh očekává. Není toho málo a ne všechno se čte s lehkým srdcem. Obě části dopisu však spolu úzce souvisí a nedají se oddělit. První část dopisu čtenářům mnoho dává, druhá jim připomíná, k čemu nás to zavazuje. Apoštol chce tímto pořadím zdůraznit, jak nás Kristova láska a dar Ducha svatého mění a zasahuje do našich každodenních životů. Na prvním místě je osvobozující síla evangelia a hned za ním z toho vyplývající závazek. Boží milost nesmí vyjít naprázdno! Jejím ovocem má být lidská vděčnost a věrnost.

Konečně vás, bratři, prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši Kristu..., žijte tak, abyste se líbili Bohu. Všimněte si té formulace „prosíme a napomínáme“. Křesťané jsou svobodní lidé a každý z nás je odpovědný přímo Bohu. Nemáme nad sebou žádného pána, který by nám nařizoval, co a jak smíme dělat. Ani apoštol ani církev nemůže nikomu rozkazovat nebo vydávat nějaká nová přikázání. Křesťané jsou si rovni jako dospělí bratři a sestry v jedné rodině. Ale současně nám záleží na tom, aby se nikdo Pánu Bohu neztratil a nebyl jen planým posluchačem. Když křesťan od křesťana něco žádá nebo ho v něčem napomíná, pak ho o to vždycky může jen prosit! Právě tím je však jeho napomínání silné a naléhavé. Nemusíš, ale můžeš. Ne já, ale Bůh tě volá k dobrému.

Apoštolovi se v našem textu podařilo výstižně a stručně formulovat hlavní zásadu křesťanského života: *Žijte tak, abyste se líbili Bohu*. Ale nás možná napadne: To je sice krásná rada, ale není zaměřena proti člověku? Není důležitější, aby byl se svým životem spokojený především každý z nás? Vždyť Boží požadavky nás v mnohém svazují a omezují.

Ale takto konfrontačně to míněno není. Pán Bůh od nás nežadá nic, co by bylo proti našemu zájmu. Právě naopak. Když se budeme líbit Bohu, poznáme, že je to pro nás nejlepší. Ani jedno Boží přikázání nemá za cíl uspokojit nějaké „Boží potřeby“. Všechna mají za cíl, aby se vedlo dobře nám lidem. Bůh chce, abychom všichni mohli být spokojeni a šťastní. Proto je dobré chtít se líbit Bohu. Když se budeme snažit vyhovět jen svým potřebám, nikdy nebudeme spokojeni. Když se však snažíme líbit Bohu, přináší nám to vědomí naplněného života.

Apoštol doslova říká, že máme vést *posvěcený život*. To je slovo, které se skoro bojíme vyslovit. Náš život přece ani zdaleka není svatý a dokonalý. Ale o mravní bezvadnost a perfektnost tu nejde. Posvěcení znamená, že je člověk spojen a svázán s Bohem a podílí se na jeho svatosti.

Ale jak takového posvěcení života a spojení s Bohem dosáhnout? Víme, že pohané se tehdy posvěcovali účastí na různých náboženských obřadech. Židé se zase posvěcovali odlišným způsobem života: nejedli nečisté pokrmy, nepracovali sedmý den, očišťovali se vrituální lázni, slavili svátky a dodržovali posty.

Křesťané však přijali jiný způsob posvěcování. Naše svatost, naše spojení s Bohem se má projevit v každodenním životě. V našem textu se to zcela konkrétně týká našeho manželství, každodenní poctivosti, otevřenosti k cizincům a pracovní morálky. To bylo vtehdejší společnosti něco naprosto neslýchaného. Všední život tehdy snáboženstvím nijak nesouvisel. Pohan si se svým tělem, ženou či spenězi mohl dělat, co chtěl. Pro Římany bylo důležité, jak žije jejich duše. Stát se z pohana křesťanem však podle apoštola neznamená jen vyměnit bohy na oltáři. Znamená to především jiný způsob života. Právě tím je křesťanství náročné a zároveň krásné.

Místo aby si křesťan svou svatost a blaženost dobýval náboženskými obřady, má být podle apoštola laskavý ke své ženě adětem, poctivý ve svém podnikání a ochotný pomoci neznámým lidem. To je jeho každodenní bohoslužba. Je to tak prosté, až to bolí. Zatímco pohan se snaží přiblížit bohu tím, že přináší nákladné oběti, zatímco farizeus horlivě plní předpisy, které často již nemají žádný praktický smysl, křesťan je posvěcován tím, že činí dobře svým bližním. To ovšem nikdy nebylo populární. Myslím, že mnohý by ještě dnes raději obětoval tři jalovice, jen aby se nemusel smířit se svou ženou. Jenže právě proto křesťanství tak změnilo svět, že za hlavní sféru, kde se má projevit naše oddanost Bohu, prohlásilo náš soukromý život a mezilidské vztahy.

Byla to od apoštola velká odvaha, když za první oblast, kde má být vidět naše svatost, vybral právě tu nejsoukromější část našeho života: *manželství* a intimní vztahy. Kdo z nás si pustí Pána Boha do ložnice? A přece až do této nejprivátnější sféry proniká slovo evangelia a nabádá nás, abychom i zde druhého pokládali za důležitějšího než sebe. Ani v sexuálním životě nejde o naše vlastní sebeuspokojení. Nejde o naše právo ani tělesnou potřebu. Vztah muže a ženy má být vzájemným obdarováváním, které se děje s citlivostí, něžností a úctou.

Dobře si všimněme toho rozdílu. Zatímco židovští zákoníci řešili, pro jakou příčinu se smí muž s ženou rozvést a kolik jí musí dávat na domácnost, zatímco pohan si od kněze do svého manželství mluvit nenechal - apoštol píše, že muž odpovídá na lásku Boží tím, že miluje svou ženu a žena svého muže ctí. Zatímco farizeus dbal pouze o to, aby neporušil zákon, ale jinak měl v domácnosti tak říkajíc volnou ruku, apoštol nás nabádá, aby se celé naše manželství líbilo Bohu.

Křesťan se tedy nechlubí tím, že neporušil přikázání. Křesťan usiluje, aby celá jeho domácnost byla posvěcena Boží láskou, trpělivostí a odpuštěním. Křesťanovi již nestačí říci: Nikoho jsem nezabil, nikomu jsem nebyl nevěrný, nikoho jsem neokradl. Křesťan usiluje o to, aby celý jeho život byl oslavou Boží. Aby každé jeho slovo a čin vycházel z evangelia. Místo aby apoštol stanovil hranice, které nesmíme překročit, ukazuje nám cíl, k němuž máme směřovat. Podobně postupoval i Ježíš v kázání na hoře. Už nestačí říci:

Nezabiješ! Naším cílem je nehněvat se. Už nestačí říci: Nesesmilníš! Naším cílem je milovat se navzájem celý život a po nikom jiném netoužit.

To jsou ovšem cíle z lidských sil nespílitelné. Není divu, vždyť jsou to cíle Boží! Jde tu o svatost života. Svatý však není ten, kdo nespáchal nic zlého. Kdo věří v Ježíše Krista, už nemusí splnit žádné podmínky. Svatý je ten, kdo chce být lepší. Kdo má upřímnou snahu a touhu žít tak, aby se jeho život líbil Bohu. Cílem křesťanského manželství není jen zůstat za každou cenu věrný, ale *žít se svou ženou svatě a s úctou. Ne ve vášnivě chtivosti*, ale s porozuměním a láskou. Nestačí jen nemít vedlejší vztah. Bůh se nás bude ptát, zda jsme spolu žili v lásce! Kdo má krásné manželství, ať se nepovyšuje, ale děkuje Bohu. Není to jeho zásluha, ale dar Duch svatého.

Jsou však manželství, kde se stal společný život a intimní vztahy břemenem. Je to velký a bolestný problém. Stává se to ve stejné míře věřícím i nevěřícím. Rozdíl má být pouze v tom, že věřící se v této věci mohou a mají spolehnout na pomoc Ducha svatého. Jinými slovy, jako křesťané to nemáme vzdávat. Kdo je svým partnerským vztahem zklamán, ať nerezignuje, ale prosí Boha o pomoc, aby dokázal nahradit chybějící lásku úctou a ohleduplností. Duch svatý i zde činí zázraky a láska se může znovu rozhořet. Ale jen tehdy, když to předem nevzdáme a nehledáme si štěstí jinde. Manželství je ovšem vztah dvou lidí a když jedna strana nemá dobrou vůli, ta druhá to většinou nezachrání. Pak nezbývá než se slušně rozejít. Ale svůj díl viny na tom vždycky nesou obě strany.

Druhá oblast svatosti se podle apoštola týká našeho *vztahu k majetku*. V textu se doslova mluví o hrabivosti a vychytralosti. Kraličti říkají, že se jedná o poctivost na trhu a v obchodě. Opět je to velký zásah do soukromí. Je řada moralistů, kteří zlomyslně ukazují na ty, kdo selhali v manželství, ale kdyby po nich někdo chtěl, aby dali na stůl své obchodní účty, museli by se hodně červenat. Důvod je jednoduchý. Touha vydělat peníze se z přirozené starosti o obživu snadno stává doslova náboženstvím, tedy modloslužbou. Vydělávat peníze je jako droga, které mnozí berou stále větší a větší dávky a na nikoho neberou ohled. Přitom je třeba mít na paměti, že bohatství a úspěch se často pokládalo a pokládá za projev Božího požehnání.

Stačilo nekrást, ale jinak bylo vše dovoleno. Dnes dokonce stačí, když nám nikdo nic nedokáže.

Podobně jako v předchozím případě, ani zde se křesťan nemůže spokojit s tím, že neporušil žádný zákon. Křesťan má ušlechtilější cíl! Neklamat a nepohrdat druhým člověkem. Neprodávat nekvalitní výrobek. Neošidit práci, kterou nabízím jako službu. Nepoužívat klamavou reklamu. Nepodvádět daňový úřad. Nehojit si na druhých vlastní zklamání a nespokojenost. Je to těžké. Jen málokdo z nás má v těchto věcech zcela čisté svědomí. Ale opět nejde o to, co jsme splnili a dokázali. Jde o to, kam směřujeme a o co se snažíme.

Cílem křesťanského podnikatele a živnostníka není zničit konkurenci ani využít zákaznickovy hlouposti. Cílem je vzájemná spokojenost. Nabídnout takovou službu, o kterou je zájem, a udělat ji za stejnou cenu lépe, než druzí. K takovým firmám se pak člověk rád vrací. Spokojenost druhých je ta nejlepší reklama a doporučení.

Apoštol uzavírá tyto myšlenky přísným slovem: *At' nikdo neklame svého bratra, protože Pán ztrestá takové jednání, jak jsme již dříve řekli a dosvědčili.* Není to až příliš tvrdé? Není v tom rozpor? V první části dopisu nás apoštol ujistil Boží láskou a vysvobozením a nyní nám hrozí Božím trestem a soudem? Ale rozumějme dobře. Boží vůle není nás potrestat, ale zachránit. Ale současně platí: Co člověk zaseje, to sklídí. Tento Boží zákon nás varuje před následky našich činů. Když na člověka dolehnou důsledky jeho hříchů a neposlušnosti, je to trest, který jsme si sami připravili, a Bůh ho na nás pouze dopouští. Nechává nás sklídit, co jsme sami zaseli. Nic víc, nic méně. Jinak bychom si totiž nikdy nepřipustili a neuznali, že hřích je opravdu zlý a ničí nám život. Buďme naopak rádi, že tyto následky pocítujeme již nyní, abychom se z nich mohli ještě poučit a mnohé napravit.

A tak zakončíme apoštolovými slovy: Proto vás, bratři a sestry, prosíme a napomínáme, v Pánu Ježíši Kristu, abyste vždy více prospívali v tom, co jste od nás přijali, a co už také činíte: žijte tak, abyste se líbili Bohu. Vždyť Boží vůle je vaše posvěcení. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Ty víš, že náš život je plný chyb a selhání. Nikdo z nás by si netroufl říci, že vede svatý a bohulibý život. A přece se o to smíme a chceme snažit. Prosíme, pomoz nám, aby tvá láska poznamenala naše manželství, naši výchovu, naši práci, náš volný čas i naše příbuzenské vztahy. Dej, aby se tvá trpělivost s námi projevila, když řídíme auto, hovoříme se svými podřízenými nebo zákazníky. Nikdy jsme nebyli a nebudeme svatí, a přece smíme mít radost, že se nám to s pomocí Ducha svatého alespoň někdy podaří. Amen

PÍSEŇ č. 624 Já, Hospodine, jedno vím

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, na základě toho, co jsme dnes slyšeli, tě prosíme za naše rodiny a manželství. Mnohé jsme v nich nezvládli a zanedbali. S mnohým jsme se příliš snadno smířili. Místo lásky a úcty býváme příliš snadno přezíráví, podráždění, sobečtí a nechceme vidět své chyby. Mnohé považujeme za samozřejmé. Prosíme, dej nám sílu, abychom se nesmířili s narůstající formálností, ale stále znovu se pokoušeli dát si navzájem najevo svou lásku, úctu a zájem.

Prosíme za rodiny svých přátel, kde se vztahy zhoršují, kde uvažují o rozvodu a kde vládne nenávist. Prosíme za děti, které ztrácí jednoho z rodičů. Prosíme za moudrost soudců a advokátů, kteří tyto problémy řeší.

Prosíme, pomoz nám, abychom dovedli moudře zacházet se svým majetkem a penězi. Pomoz nám, abychom byli svobodní od všeho podvádění a šizení, které je dnes tak běžné a samozřejmé. Dej nám radost z poctivé práce, i když často nebývá finančně ohodnocena. Dej, ať se nedáme strhnout pocitem, že musíme mít všechno, čím se druzí chlubí a předvádějí.

Prosíme za své přátele, kteří jsou nemocní a staří. Prosíme, zmírní jejich bolesti a nedopust', aby při úbytku sil se svým trápením přestali bojovat.

Myslíme na ty, kterým se život nedaří a mají ho složitý. Ukaž nám, prosíme, co pro ně můžeme udělat, a pomoz nám najít čas, v kterém bychom to pro ně skutečně udělali.

Prosíme tě za náš sbor, za mládež, za práci staršovstva.

Přinášíme ti i své osobní starosti a prosíme, abys nás vyslyšel a pomohl.

Svou modlitbu uzavíráme slovy, která nám připomínají, co je pro nás nejdůležitější a co nás spojuje se všemi lidmi, kteří ti uvěřili: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblecte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti. A ve vašem srdci ať vládne mír Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční. Necht' ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmi, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, číňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci. Ženy, podřizujte se svým mužům, jak se sluší na ty, kdo patří Pánu. Muži, milujte své ženy a nechovejte se k nim drsně. Děti, poslouchajte ve všem své rodiče, protože se to líbí Pánu. Otcové, neponižujte své děti, aby nemalomyslněly... Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. Váš Pán je Kristus, jemu sloužíte. Kdo se dopouští křivdy, dostane za to odplatu. Náš Pán nikomu nestrání. (Ko 3,12-21.23-25)

POŽEHNÁNÍ

*Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvěti a zachová všeho ducha,
duši i tělo bez úrazu a poskvrny až do příchodu našeho Pána
Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal, on to také učiní
Amen*

PÍSEŇ č. 671 Dej mi, Pane, bdělé srdce

KÁZÁNÍ O TROJICI

VSTUPNÍ SLOVA

Jedenáct apoštolů se pak odebralo do Galileje, na horu, kterou jim Ježíš určil. Spatřili ho a klaněli se mu; ale někteří pochybovali. Ježíš přistoupil a řekl jim: "Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku." (Mt 28,16-20) Amen

PÍSEŇ č. 166 Pán Bůh je přítomen

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, děkujeme ti za nedělní ráno, do kterého se probouzíme osvobození od každodenních povinností. Chválíme tě za den, kdy smíme odložit své nesplněné úkoly a zahlédnout cíl svého života. Děkujeme ti, že náš život není produktem náhodného shluku molekul, ale darem a příležitostí, kterou jsi před námi otevřel. To kvůli nám jsi stvořil svět, to kvůli nám svítí slunce a kvetou stromy. Ale jsme to právě my lidé, kteří toho již tolik pokazili. Když vidíme Ježíše Krista, který dobrovolně přijal naše lidství, stydíme se, jak mnoho ti, Bože, dlužíme. Jak krásný by mohl být svět, kdybychom žili podle tvé vůle. Naše víra je však slabá, naše láska nestálá. A přece nás nesoudíš, ale trpělivě voláš k pravdě, ohleduplnosti, kázni a naději. Prosíme, sešli dnes svého Ducha, aby dal biblickému slovu, které uslyšíme, moc a sílu, která by přemohla naše pochybnosti, pohodlnost i pokrytectví a dala našemu životu jasný směr, radost a naději. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je vzato z Evangelia podle Marka, kde ve 2. kapitole od 13. do 17. verše čteme:

Ježíš vyšel opět k moři. Všechn lid k němu přicházel a on je učil...

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

KÁZÁNÍ

Základem kázání je závěr Druhého listu apoštola Pavla do Korintu, kde ve 13. kapitole ve verši 13. čteme:

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Milí bratři a milé sestry! Dnešní Trojiční neděle je dobrým důvodem k zamyšlení nad Božím dílem v co možná největší šíři a rozsahu. Apoštol Pavel nám ho v závěru svého listu do Korintu připomíná v požehnání, kde je každá osoba božské Trojice spojena s určitým darem. Ježíši Kristus je spojen s milostí, Bůh Otec s láskou a Duch svatý s darem společenství. Nad všemi těmito dary Božské Trojice se dnes postupně zamyslíme. Nejprve si však všimněme, že na prvním místě Trojice je zde překvapivě jmenován Ježíš Kristus, nikoli Bůh Otec a jeho stvořitelská moc.

Stojí to za pozornost. Pro křesťany je totiž Boží jednání nejzřetelnější právě v příběhu Ježíše Krista. Naše víra nestojí na filosofických úvahách či teoriích o vzniku světa. To, co nás drží při víře a dává nám odvahu v těžkých chvílích, není tajemství vesmíru ani dokonalost přírody kolem nás - ale příběh Ježíše Krista.

Když myslíme na Boha, začínejme i my podobně jako apoštol Pavel u Ježíše. Odstraní se tím mnohé pochybnosti, rozpaky a nejistota. V Ježíši Kristu je nám Bůh tak blízko, že už to víc není možné. Nehledejme Boha vysoko na nebesích ani v záhadách přírody nebo v hlubinách svého nitra. Bůh má díky Ježíši Kristu konkrétní lidskou tvář i podobu. Setkává se s námi jako člověk s člověkem.

S Ježíšem si nejčastěji spojujeme slova jako láska, přijetí, uzdravení, odpuštění nebo oběť. Každé z nich vystihuje určitou stránku Ježíšova života. *V tomto požehnání je s Ježíšem spojena milost.* Řecké slovo charis se dá přeložit také přízeň, laskavost či dar. Kdybychom si to chtěli konkrétně přestavit: milost prožívá těžce nemocný, který se uzdravil. Milost zná odsouzený, který byl předčasně propuštěn. O milosti ví každý, komu bylo odpuštěno.

Apoštol Pavel slovem milost velmi dobře vystihl, oč Ježíšovi šlo. Milost byla doslova Ježíšovou strategií. Milostí dosahoval největších úspěchů, ale také nejvíc pohoršoval své okolí. Ježíš totiž přijímal hříšníky ještě dřív, než se změnili a začali vést spořádaný život. Napřed jim nabízel přijetí a záchranu a teprve pak od nich očekával, že se budou chtít změnit a o něco dobrého se snažit.

Všichni dosavadní kazatelé postupovali opačně. Napřed stanovili podmínky. Farizeové zdvihli laťku do výše šesti set příkazů a zákazů. Jan Křtitel chtěl vidět nejprve ovoce pokání. Boží království bylo až dosud nabízeno jako odměna za lidské snažení. Kdo se změnit nedokázal, musel počítat s odmítnutím a zavržením. Ježíš nás však místo hrozbami vychovává dobrotou. Nabízí nám přátelství a důvěru ve chvíli, kdy si ji ničím nezasloužíme. Stačí vzpomenout na celníky Zachea, Leviho, Matouše nebo Maří Magdalskou. Nebo na lotra na kříži a většinu učedníků. Nikdo z nich nepatřil mezi mravní elitu. Byli to lidé, kteří se neměli čím chlubit. A přece jim Ježíš nabídl přátelství. V očích tehdejších lidí neměli šanci, protože se nedokázali vlastními silami změnit. Ježíš však tyto odepsané lidé povzbudil k novému životu. Začarovaný kruh lidské slabosti a hříchu se prolomil.

Milost můžeme přeložit také slovem velkorysost. Ta je v dnešním světě stejně vzácná jako kdysi. Když máme někomu ustoupit nebo odpustit, máme strach, že toho bude zneužito. Ježíšovu milost lidé také zneužívali a zneužívají. Jak snadné je dát si odpustit a bez zábran hřešit dál. Být uzdraven a žít jako dřív. A přece Ježíš ví, co dělá. Milost, kterou nám nabízí, není slabost, ale výzva. Milost slouží k tomu, aby se ukázalo, co jsme zač. Chyby děláme všichni. Není člověka bez hříchu a míra našeho dluhu je víceméně stejná. Kristova milost však ukáže, jak to s námi doopravdy je. Kdo uzná, že žije v hříchu a nemá jinou možnost, než prosit o odpuštění – bude

zachráněn. Kdo však trvá na tom, že je lepší než mnoho jiných a dokáže se obhájit sám, ten svůj život prohrává. Na tom, jak odpovíme na Kristovu milost, se láme chleba spásy a věčnosti.

Druhý rozměr působení Svaté Trojice nazývá apoštol Boží láskou. Bůh jako nejvyšší autorita, počátek a princip celého světa byl vždycky obklopen tajemstvím a nejistotou. Před Stvořitelem měli lidé vždycky úzkost. Dnes tomu není jinak. Čím víc toho dnes o světě víme, tím více si v něm připadáme zbyteční a zapomenutí. Co jsme my lidé uprostřed nekonečného vesmíru?

Bible však hned na první stránce říká: „Človče, podívej se kolem sebe. Ráno vychází slunce, abys viděl na cestu. Kolem tebe kvetou stromy, abys měl co jíst. V řece teče voda, abys netrpěl žízní. Všechno, čemu se jiní klaní nebo si to berou násilím, je tu z lásky k tobě.“ Svět kolem nás je hmatatelným důkazem, jak nás Bůh miluje.

Ale co když se obloha zatáhne, vody zdvihnou a země zachvěje? Není to důkazem, že se od nás Bůh odvrátil, chce nás potrestat, nebo že jsme mu lhostejní? Ale proč bychom tu po všech těch katastrofách a válkách ještě byli? Copak s námi už Bůh nemohl dávno skoncovat? A přece se stále znovu rodí děti, vychází slunce a v řekách teče voda.

Kdyby byla Boží láska chápána jako náhlé či chvilkové vzplanutí, našli bychom v řeckém textu slovo eros. Ale zde stojí agapé, a to je trvalý a dlouhodobý vztah. Agapé je láska pečující, sloužící a obětující se. Nejvíce se blíží lásce rodičovské. Milující muž a žena se mohou časem rozejít, ale rodiče nás milují pořád. Místo lásky bychom také mohli použít slovo věrnost.

V Bibli poznáváme Boha, který má se světem a člověkem jasný plán a záměr. Zatímco ve většině náboženství jsou bohové nevyzpytatelní, náladoví a nevypočitatelní – v Bibli se setkáme s Bohem, který je věrný sám sobě a tomu, co již jednou řekl. Dokonce s lidmi uzavírá smlouvu, v které se jim svou věrností zavazuje. Biblický Bůh je jediný, kdo svou vůli předem oznamuje, vysvětluje a na rozdíl od nás lidí – dodržuje. Je to úplně jiný Bůh, než by si člověk myslel, kdyby jej hledal za výkyvy počasí, dějinných zvratů nebo svých dočasných úspěchů. Bůh je jediný, na koho se dá spolehnout.

Třetím rozměr působení Boží Trojice je vyjádřen slovy společenství Ducha svatého. Řecký výraz zní koinonia. Hledáme-li v původním textu, kde všude se toto slovo vyskytuje, budeme překvapeni. Velice často se jím vyjadřuje vykonání sbírky pro druhé. Být v koinonii znamená, že máme s někým společné příjmy a vydání – podobně jako je tomu v manželství a v rodině, kde nikdo nemůže říci: toto je jen moje. Koinonia znamená mít společnou kuchyň, jíst z jedné mísy a dělit se o všechno rovným dílem.

Co to však znamená v rovině duchovní? Duch svatý je Bůh, který s námi lidmi sdílí všechny radosti a starosti, úkoly i povinnosti. Není pravda, že Bůh z nebe pouze kontroluje, co jsme dokázali nebo pokazili. Bůh není jako učitel, který nás stále jen známkuje. Duch svatý je jako starší kamarád, který nám pomáhá psát úkoly, povzbuzuje nás, když se bojíme, a napovídá nám, když si nevíme rady. Duch svatý je Bůh, který tu žije s námi. Podílí se svou pomocí na všem, co od nás čeká. Je to on, kdo nám dává sílu a vytrvalost, abychom mohli naplnit své poslání. Je to on, kdo se s námi modlí a snáší různá protivenství.

Ale to neplatí jen v rovině osobní zbožnosti. Společenství Ducha znamená, že Bůh rozděluje své dary jednotlivým členům rodiny víry, aby se o ně sdíleli s druhými. Naše schopnosti a možnosti, náš čas a síly nejsou určeny pouze nám, ale celému společenství. Tak jako dáváme peníze do jednoho košíku, když na něco vybíráme, máme ve sboru i košík na talenty a schopnosti, kterými si navzájem pomáháme a sloužíme. Být součástí společenství Ducha svatého znamená, že naše duchovní příjmy a vydání jsou společná. To, co umíme, neumíme jen pro sebe, ale také pro druhé.

Nikdo z nás si nevystačí sám. Každý někoho potřebuje. Duch svatý má o lidské rodině dobrý přehled, takže každému nedostatku odpovídá i nějaké obdarování. Každé nouzi její naplnění. Někde je přebytek, jinde hlad. Někde radost, jinde zármutek. Někde zkušenost, jinde pouhé nadšení. Duch svatý o tom ví a spojuje nás dohromady. Zdravého s nemocným. Bohatého s chudým. Věřícího s nevěřícím. Silného s unaveným. Mladého se starým.

Konkrétní Boží pomoc k nám přichází nejčastěji skrze lidi, které nám Duch svatý přivádí do cesty. Společenství Ducha, které se

děje v církvi, v rodině a mezi přáteli, je skrytou formou Božího království, které již nyní zažíváme. Amen

MODLITBA

Pane Ježíš Kriste, díky za tvou milost. Díky, že nás přijímáš i s našimi slabostmi. Pane Bože, díky za tvou věrnost a stálost, na kterou se můžeme spolehnout. Duchu svatý, díky za obdarování, která jsi nám svěřil. Prosíme, abychom je dovedli nabídnout druhým. Amen

PÍSEŇ č. 604 Buď sláva Bohu, chvála Otci

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíš Kriste, prosíme tě za všechny, kteří se chtějí změnit a nevědí, kde k tomu najít sílu. Dej jim poznat svou lásku. Prosíme za všechny, kteří tě hledají a nemají nikoho, kdo jim ukázal cestu. Dej, aby se naše svědectví dostalo k těm, kteří je potřebují slyšet. Prosíme za děti a za mládež, které chybí příklad čestného a spravedlivého života. Pomoz, Pane, těm, kteří myslí jen na své problémy a nevidí, kolik dobrého mohou udělat pro druhé. Prosíme za ty, kteří jsou tak pohlceni svou prací, že nemají čas na sebe ani na tebe. Prosíme, pomoz jim objevit, jak důležitá je modlitba, ztišení a chvála. Prosíme za ty, kteří si život pokazili a nedovedou znovu začít. Dej jim poznat své odpuštění a ukaž jim novou příležitost.

Prosíme za naše nemocné, dej jim sílu nepodlehnout tělesným ani duševním obtížím. Pokorně prosíme zejména za ty, které máme rádi a na nichž nám záleží, stůj při nich a uzdrav je. Prosíme za své rodiče, životní partnery, přátele, děti i vnoučata. Požehnej naši práci, našim cestám a dej, ať naše každodenní úsilí přinese užitek a radost mnohým.

Nakonec společně prosíme za příchod tvého království
a odpuštění našich vin slovy, která jsi nás naučil: Otče náš ... Amen

POSLÁNÍ

Nakonec, bratři a sestry: žijte v radosti, napravujte své nedostatky, povzbuzujte se, buďte jednomyslní, pokojní, a Bůh lásky a pokoje bude s vámi. Pozdravte jedni druhé svatým políbením. (2K 13,11-12)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 157 Chvaltež Boha! Necht' sláva, čest

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

KÁZÁNÍ		číslo kázání
Druhá kniha Mojžišova	12,14-17	5
Druhá kniha Mojžišova	17,1-7	8
První kniha Paralipomenon	29,10-20	9
Žalmy	40,1-10	11
Žalmy	138,1-8	4
Příslloví	1,8-19	12
Proroctví Izajáše	8,17-9,1	3
Proroctví Zacharjáše	9,9-10.16	1
Evangelium podle Matouše	5,17-48	14
Evangelium podle Matouše	7,1-5.12	10
Evangelium podle Matouše	18,23-35	13
Evangelium podle Marka	2,13-17	15
Evangelium podle Jana	1,19-34	2
Evangelium podle Jana	19,17-30	6
První list Korintským	15,12-22	7

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		číslo kázání
První kniha Mojžíšova	3,9	10
První kniha královská	21,1-29	12
Proroctví Izajáše	52,7-10	2
Proroctví Jeremjáše	7,1-11	13
Evangelium podle Matouše	4,12-17	3
Evangelium podle Matouše	13,33	5
Evangelium podle Matouše	18,1-5	4
Evangelium podle Matouše	21,1-9	1
Evangelium podle Jana	7,37-39	8
Evangelium podle Jana	13,1-17	6
Skutky apoštolů	26,24-29	11
První list Korintským	13,13	15
List Efezským	3,14-21	9
První list Tesalonickým	4,1-8	14
První list Korintským	15,1-2	7

OBSAH

		strana
1. Drama adventu	Aleš Mostecký	1
2. Dobré poselství adventu	Pavel Prejda	7
3. Po Vánocích	Pavel Kašpar	15
4. Jako děti	Ondřej Kolář	22
5. Nový kvas	Ondřej Kolář	28
6. Velký pátek	Tomáš Trusina	34
7. Evangelium o vzkříšení	Jan Trusina	41
8. O uhašení žízně	Aleš Mostecký	49
9. Proto klekám na kolena	Pavel Prejda	56
10. O odpovědnosti	Daniel Henych	63
11. Málem bych se stal křesťanem	Jiří Kabiček	69
12. Nábotova vinice	Zdeněk Šorm	74
13. Napravte své cesty	Emanuel Vejnar	80
14. Abyste se líbili Bohu	Jiří Gruber	86
15. Kázání o Trojici	Jiří Gruber	95

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne M.I.B. production service s.r.o., 166 11 Praha 6, Papírenská 1. Objednávky přijímá a rozšiřuje synodní rada ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: malinova@srcce.cz, <http://www.srcce.cz/sbirkakazani>